

TABLETTI LIIKUNNANOPETTAJAN TYÖVÄLINEENÄ

Viiden liikunnanopettajan kokemuksia taulutietokoneen käytöstä opetustyössä

Mauno Karppinen

Liikuntapedagogiikan

pro gradu –tutkielma

Syksy 2015

Liikuntakasvatuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Karppinen, Mauno (2015). TABLETTI LIIKUNNANOPETTAJAN TYÖVÄLINEENÄ. Viiden liikunnanopettajan kokemuksia taulutietokoneen käytöstä opetustyössä

Liikuntakasvatuksen laitos, Jyväskylän yliopisto, Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma, 62 s. 1 liite.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli kuvata yhtenäis- ja yläkoulujen liikunnanopettajien kokemuksia taulutietokoneesta eli tabletista työvälineenä. Tutkimuksessa etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Onko taulutietokoneen käytöstä ollut apua liikunnan opetuksessa? Lisääkö ja nopeuttaako taulutietokoneen käyttö liikunnanopettajan tekemiä merkintöjä oppilaiden suorituksista ja tekemisistä? Mitkä tabletin ominaisuudet ovat tärkeitä liikunnanopettajan mielestä ja mikä on tabletin asema tulevaisuuden koulutyössä? Tutkielmassa etsittiin myös tabletin käytön mahdollisia vaikutuksia opettajien työhyvinvointiin.

Tutkimus tehtiin laadullisena eli kvalitatiivisena. Tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Tutkimukseen haastateltiin viittä työuran eri vaiheessa olevaa peruskoulun liikunnanopettajaa. Haastateltavien opetuskokemus vaihteli neljän ja 23 vuoden välillä.

Tutkimustulosten mukaan haastateltavat kokivat hyötynensä tabletin käytöstä. Tabletin käyttäminen oli sujuvoittanut työtä ja työhyvinvoinnin koettiin parantuneen. Opettajien yhteydenpito oli parantunut. Oppilaista tehdyt merkinnät olivat nopeutuneet, koska opettajilla oli käytössä tabletin mahdollistama langaton internetyhteys. Myös koteihin ja sidosryhmiin oltiin yhteydessä tabletin avulla.

Tabletti koettiin nopeaksi ja käyttäjäystävälliseksi. SIM-älykortillisuus ja 3G-internetyhteys oli tabletin tärkein ominaisuus. Tabletin akun varauksen kestävyyttä pidettiin riittävänä ja tabletin 10 tuuman koko ja puolen kilon paino olivat sopivia.

Käyttökoulutuksen puute ja langattomien lähiverkkojen epävarmuus koettiin haitoiksi. Oltiin myös huolissaan nuorten lisääntyneestä ruutuajasta, sekä liiallisen tekniikan tuomisesta liikuntaan. Koettiin, että tabletti on ”hyvä renki, mutta huono isäntä”.

Jatkotutkimuksen aiheeksi esitetään kysymys, miten jatkuvasti lisääntyvät tietotekniset välineet ja ”ruutuajan” kasvu vaikuttavat koulujen liikunnanopetukseen ja oppilaiden liikkumiseen.

Avainsanat: tabletti, taulutietokone, liikunnanopettaja, opettaminen

ABSTRACT

Karppinen, Mauno (2015). Tablet as teachers' tool in physical education. Five physical education teachers' experiences of tablet use in education. Department of Sport Sciences, University of Jyväskylä, Master's thesis, 62 pp. 1 appendix.

This study aims to describe the experiences of using tablets as educational tools in comprehensive (and lower secondary) schools. Answers were sought to following questions: Do tablets assist physical education? Are teachers noting pupils' performances and actions on tablets more often and more swiftly than otherwise? Which properties the teachers appreciate in tablets? What is the status of tablets in education in the future? The eventual impact of tablet use on teachers' wellbeing at work was also inquired in the study.

The research method was qualitative. The data were gathered by semi structural thematic interviews. The interviewed were five physical education teachers in comprehensive schools, and they were on different career steps. They had teaching experience from four to 23 years.

The study reveals that the interviewed found tablets useful in their work. The tablet made work flow more fluently, and wellbeing at work had improved. Communication between teachers had improved. Notes on pupils were marked more rapidly using the wireless internet connection of the tablet. Also contacts with homes and stakeholders were established through the tablet.

The tablet was found to be a fast and user friendly tool. The most valued properties of a tablet are its smart card and internet connection. The battery charge time was satisfactory. The size of 10 inches and weight of half a kilo were appropriate.

Drawbacks were the lack of user instruction and the insecurity of local wireless networks. The teachers worried of the increase of screen time of the youth. There were also concerns over technology overrunning physical activity. A common experience is that the tablet "is a good servant but a bad master".

Questions for future research could be: What are the influences of the spreading of information technology devices and the increase of screen time on physical education in schools and physical activity of the pupils.

Key words: tablet, tablet computer, physical education teacher, teaching

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO	1
2 TIETOTEKNIIKAN KEHITYS	3
3 TYÖELÄMÄN MUUTOS	5
3.1 Talouden ja työelämän muutos Suomessa	5
3.2 Työelämän laadun muutos	6
3.3 Työhyvinvointi	8
4 LIIKUNNANOPETTAJAN TYÖ	10
4.1 Liikunnanopetuksen päämäärä	10
4.2 Liikunnanopettajan työn sisältö	11
4.3 Liikunnanopettajan työn muutos	11
5 TABLETTI	14
5.1 Tablettien myyntimäärät	14
5.2 Tabletin ominaisuuksia	15
6.1 Aikaisemmat tutkimukset	18
6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja aihe	19
6.3 Tutkimuskysymykset	19
6.4 Tutkimusmenetelmät	20
6.5 Tutkimuksen aikataulu	23
6.6 Kohderyhmän ja haastateltavien henkilöiden valinta	23
6.7 Haastattelujen toteutus	25
6.8 Haastattelujen analysointi	26
6.9 Tutkimuksen luotettavuus	28
7 LIIKUNNANOPETTAJIEN KOKEMUKSIA TABLETTIN KÄYTÖSTÄ	29
7.1 Tabletti opetuksessa	29
7.2 Tabletti yhteydenpidossa oppilaisiin, koteihin ja opettajiin	33

7.3 Merkintöjen määrä ja viestinnän nopeus tabletilla	35
7.4 Tabletti yhteydenpidossa sidosryhmiin	38
7.5 Kokemuksia tabletin ominaisuuksista	40
7.6 Tabletti koulutyössä tulevaisuudessa	43
7.7 Työhyvinvointi ja tabletti	46
8 POHDINTA	48
LÄHTEET	53

1 JOHDANTO

Liikunnan opettaminen on opettajajohtoista toimintaa, jossa opettaja näyttää, puhuu ja avustaa suorituksissa. Opettajalla voi olla oman äänensä, eleidensä ja viittomamerkkien lisäksi esimerkiksi pilli apuvälineenään. Tunnilla käytettävä musiikki voidaan toistaa soittimesta tai liikuntasalin laitteista. Liikunnanopettaja voi kirjoittaa ohjeita ja piirtää kuvioita tauluille tai lehtiöihin. Myös piirtoheitintä tai dokumenttikameraa käytetään esimerkiksi eri lajien sääntöjä tai suunnistuksen karttamerkkejä opeteltaessa.

Taulutietokoneen, tabletin avulla liikunnanopettaja motivoi oppilaitaan tunnin alussa näyttämällä videoleikkeen päivän teemasta omalta laitteeltaan. Tämän jälkeen hän kirjaa poissaolot suoraan internetpohjaiseen järjestelmään. Lisäksi hän tarkistaa onko oppilaiden huoltajilta tai koulun henkilökunnalta tullut viestejä. Liikuntatunnin aikana videokuvataan oppilaiden suorituksia, joita oppilaat ja opettaja yhdessä katsovat ja analysoivat. Kaikki tämä tapahtuu reaaliaikaisesti liikunnanopettajan henkilökohtaisen työvälineen, tabletin avulla.

Liikunnan opettaminen tapahtuu usein muualla kuin luokkatilassa. Liikunnanopettajilla ei yleensä ole tietokonetta tunnilla mukana. Tämän seurauksena poissaolot ja muut kirjaukset tehdään tuntien jälkeen ja usein vasta kotona. Mobiilin, liikkuvan tabletin käyttö mahdollistaa reaaliaikaisen tietojen kirjaamisen oppilastietojärjestelmään. Tämä helpottaa myös seuraavien tuntien opettajan työtä, koska hän näkee järjestelmästä kunkin oppilaan aikaisemmat merkinnot.

Tieto- ja viestintäteknikka on kirjattuna useimpien kuntien opetusstrategiaan. Uusien teknologioiden ja laitteiden käytäntöön soveltaminen on vaikeaa yhteisten kokemusten ja käytänteiden puuttuessa. Tieto- ja viestintäteknikan kehittämisellä on haasteita, jotka liittyvät muun muassa pedagogisiin kysymyksiin, asenteisiin, osaamiseen, koulun arkeen ja laitekantaan (Tieto- ja viestintäteknikka opetuskäytössä 2012, 6).

Tämän tutkimuksen tavoitteena on kuvata liikunnanopettajien käyttökokemuksia tabletista. Tutkimuksessa etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Lisääkö ja nopeuttaako taulutieto-

koneen käyttö liikunnanopettajan tekemiä dokumentointeja oppilaiden suorituksista ja tekemisistä? Onko taulutietokoneen käytöstä ollut apua liikunnan opetuksessa? Miten tabletti vaikuttaa liikunnanopettajan kokemaan työhyvinvointiin?

Tutkimus toteutettiin laadullisia menetelmiä käyttäen. Tutkimusta varten haastateltiin viittä eri liikunnanopettajaa, jotka käyttivät tablettia päivittäisessä työssään. Haastateltavat liikunnanopettajat valittiin siten, että heidän kauttaan saadaan monipuolinen kuva taulutietokoneen käytöstä peruskoulun liikunnan opetuksessa. Haastatellut liikunnanopettajat työskentelevät yhtenäiskouluissa ja yläkouluissa eri puolella Suomea. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää liikunnan opettamisen kehittämisessä, sekä liikunnanopettajien työn sujuvoittamisessa.

2 TIETOTEKNIIKAN KEHITYS

Erityisesti tietotekniikan nopea kehitys on vaikuttanut suuresti koko maailmankauppaan ja sitä kautta työelämän rakenteisiin. Standart & Poors julkaisee Yhdysvaltojen pörssin arvokkaimpien yhtiöiden listaa. 23. päivä kesäkuuta 2015 arvokkain yhtiö oli Apple. Toisena oli Google ja kolmantena Microsoft. Sosiaalisen median yhtiö facebook ohitti markkina-arvossa Yhdysvaltojen vähittäistavarajätti Walmartin (Chu 2015). Tietotekniikka ja siihen liittyvät ihmisen käyttäytymistä ohjailevat yhtiöt ovat päihittäneet perinteisen teollisuuden ja kaupan.

Internet on mahdollistanut sen, että tuotteiden suunnittelu ja valmistus voidaan tehdä sujuvasti eri puolilla maapalloa. Kaupankäynti internetissä on maailmanlaajuista ja siten kustannustehokasta. Niin kutsutun Mooren lain mukaan transistorien lukumäärä halvasti toteutettavissa mikropiireissä kaksinkertaistuu noin kahden vuoden välein. Lakia on tulkittu siten, että tietokoneiden laskuteho eli nopeus kaksinkertaistuu kahden vuoden välein. (Paukku, T. 2015.)

Tietotekniikan kehitys on johtanut osaltaan niin kutsuttuun globalisaatioon. Globalisaatiolla tarkoitetaan Riitaojan (2015) mukaan paikallisen ja globaalin monimutkaista yhteen kietoutumista ja keskinäistä riippuvuutta. Globalisaatiolla viitataan kuitenkin myös moniin muihin ilmiöihin, kuten ajan ja tilan tiivistymiseen, ihmisten, tavaroiden ja pääoman liikkuvuuteen, kansainvälistymiseen, uuteen aikakauteen, maailmanlaajuiseen hyvinvointiin, kansainväliseen luokkasotaan, maailmanyhteisöön, globaaliin markkinatalouteen sekä globaaleihin ympäristöongelmiin (Riitaoja, A-L. 2015).

Yhä useammalla on varaa hankkia tietokone, koska Mooren lain seurauksena tietolaitteet ovat entistä edullisempia. Globalisaatio on saanut aikaan sen, että tehtaissa suoritettava valmistustyö on siirtynyt Suomesta ja muista länsimaista, edullisemmän työvoiman maihin. Tietoverkossa tehtävä markkinointi ja kaupankäynti on yleistynyt. Vuonna 2014 tilastokeskuksen mukaan 68 prosenttia Suomen väestön 16-74 vuotiaista oli tilannut tai ostanut verkon kautta viimeisen 12 kuukauden aikana (Tilastokeskus 2015 A).

Digitalisaatio on muutaman viimeisen vuoden aikana nopeasti muodostunut yleiskäsite liike- ja yhteiskunnallisen toiminnan automatisoinnille, sähköistämiseksi, tehostamiseksi ja uuden

taloudellisen lisäarvon luomiselle (Liikenne- ja viestintäministeriö 2014, 4). Tekoälyn tarvitseman teknologian kehitys ja hinnan lasku, globaalit tietoverkot ja pilvipalvelut ovat nostaneet teollisen internetin ajankohtaiseksi. Teollinen internet tarkoittaa internetin sekä muun viestintä- ja tietotekniikan hyödyntämistä erilaisissa teollisuuden tuotteissa. Esimerkiksi hissiyhtiö Kone on hyödyntänyt teollista internetiä. Yhtiö on kasvattanut merkittävästi liikevaihtoaan tarjoamalla valmistamiinsa tuotteisiin kattavat huolto- ja oheispalvelut. Palveluiden toteuttamiseen kerätään tietoa laajasta laitekannasta ympäri maailmaa. (Härkönen 2015.)

Sun Microsystems kehitti vuonna 1992 laitteen, jossa oli kosketusnäyttö. Tämä tabletti ei tullut koskaan myyntiin, koska se oli aikaansa edellä. Kosketusnäyttöisten laitteiden todellinen läpimurto tapahtui vasta 15 vuotta myöhemmin (Tekniikka & Talous 2015). Microsoft esitteli ensimmäisen tablettinsa vuonna 2000 ja julkaisi Windowsista tabletille sopivan käyttöjärjestelmän vuonna 2005 (Talouselämä 2012). Lopulta taulutietokoneet eli tabletit tulivat markkinoille vuonna 2010.

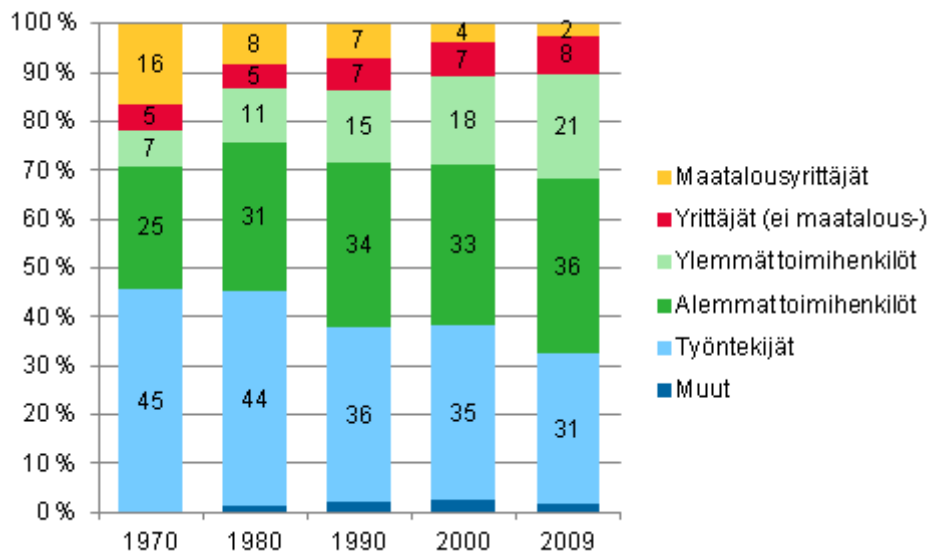
Älypuhelimien ja tablettien yleistyessä yhä useammalla on käytössään internet. Älypuhelimet ovat matkapuhelimia, joissa on avoin ohjelmistoalusta (Kodintekniikkaindeksi 2015). 25 prosenttia Suomen väestöstä käytti vuonna 2014 langatonta internetyhteyttä tabletilla (Tilastokeskus 2015 B). Yhä useammassa suomalaiskoulussa on langaton lähiverkko, jonka avulla älypuhelimien tai tabletin voi liittää internetiin.

3 TYÖELÄMÄN MUUTOS

Käsittelen työelämän muutosta Suomessa 1970-luvulta nykyhetkeen.

3.1 Talouden ja työelämän muutos Suomessa

Tilastokeskuksen julkistamissa väestöä koskevissa tilastoissa voidaan nähdä Suomen sosioekonomisen rakenteen suurista muutoksista 1970-luvulta lähtien. Kuvassa 1 on esitetty Suomen työllisten jakautuminen eri ryhmiin. Tilastosta käy ilmi erityisen selvästi maatalousyrittäjien määrän jyrkkä supistuminen. Tämä maatalousyrittäjien väheneminen on seurausta maatalouden voimakkaasta koneellistumisesta. Maatilojen koko on kasvanut ja samalla tuotannon tehokkuus on noussut. Näin on voitu saavuttaa suurempi lopputuotemäärä pienemmällä ihmistyöpanoksella. Vuonna 2014 Suomessa oli enää 45 721 maanviljelijää. (Kyyrä 2015). Suomalaisen yhteiskunnan muutos näkyy erityisesti alempien ja ylempien toimihenkilöiden määrän kasvuna. (Pyykkönen & Pajunen 2012.)

KUVA 1. Työllisten sosioekonominen asema Suomessa vuosina 1970-2009. (Pyykkönen & Pajunen 2012.)

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) julkaiseman Muutoksen Suomi (2008) raportissa esitetään Suomessa tapahtuneita merkittäviä muutoksia viime vuosikymmeninä.

- Pankkikriisi ja talouden lama 1990-luvun alussa
- YVA-sopimuksen purkautuminen 1992
- Suomen jäsenyys Euroopan Unionissa 1995
- Nokian nousu 1990-luvun lopussa
- Suomen kilpailukyvyyn nousu kohti maailman huippua 1990-luvulla
- Euroopan rahaliitto 2002 ja siirtyminen euroon
- Euroviisujen voitto 2006
- Tehtaiden sulkemiset ja irtisanomiset metsäteollisuudessa 2000-luvulla
- Jokelan ja Kauhajoen koulusurmat
- Martti Ahtisaaren Nobelin rauhanpalkinto 2008

Tähän listaan voidaan lisätä Nokian matkapuhelinliiketoimintojen myynti Microsoftille 2014 (Lukkari 2014).

Sekularisaatiolla eli maallistumisella tarkoitetaan Mot Kielitoimiston sanakirjan (2014) mukaan yhteiskunnan muuttumista siten, että uskonnolliset arvot ja instituutiot väistyvät ja ne korvautuvat ei-uskonnollisilla arvoilla ja maallisilla instituutioilla. Suomessa sekularisaatio on lisääntynyt ja tämän seurauksena useiden arkielämä on irtautunut uskonnosta. Tätä ilmiötä kutsutaan myös maallistumiseksi. (Evl.fi 2015.)

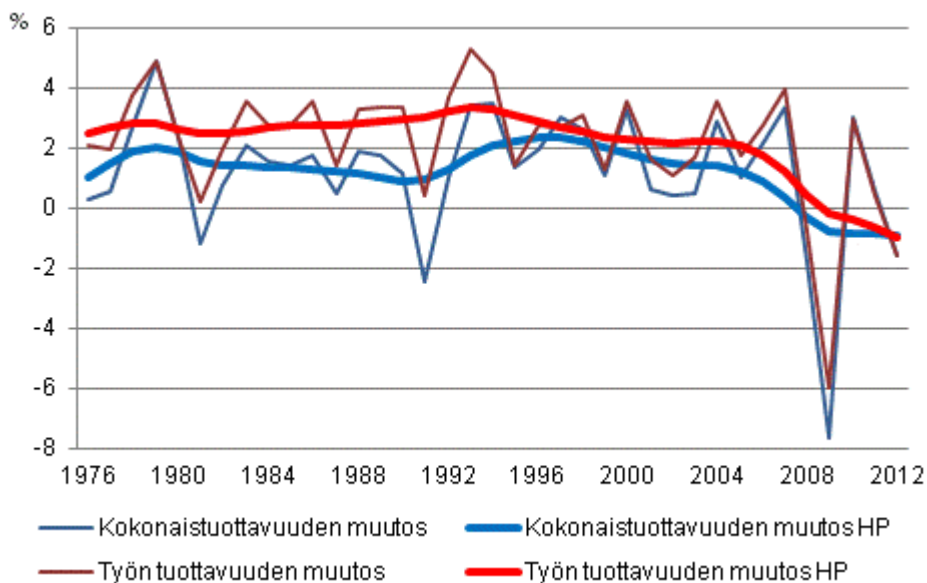
3.2 Työelämän laadun muutos

Siltalan(2013) mukaan nuorisobarometrissa 2001 jopa 69 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä seuraavan väitteen kanssa. ”työelämä vaatii nykyisin työntekijöiltä niin paljon, että monet ihmiset palavat ennen aikojaan loppuun”. Nuorten omat työkokemukset lisäsivät uskoa väitteeseen, että omasta työurasta tulee katkonainen. Vuonna 2007 tutkimukseen vastanneista nuorista 77 prosenttia uskoi monien palavan loppuun ennen eläkeikää työelämän vaatimusten takia, mutta vuonna 2009 enää 62 prosenttia vastaajista.

Siltala tulkitsee tämän johtuvan siitä, että pitkään jatkuneen taloudellisen laskusuhdanteen vuoksi, huoli työn saannista näytti voittaneen työn uuvuttamista koskevan huolen. EVA:n

laatimasta raportista työelämän kulttuurivallankumouksesta vuodelta 2010 käy ilmi, että 70 prosenttia alle 36-vuotiaista vastusti työn nousemista elämän pääasiaksi. Anttilan (2006) mukaan kaikkein tyytymättöimpiä työhönsä ovat nuoret, joista 25 prosenttia kokee tyytymättömyyttä työhönsä. Omaan työhönsä kaikkein tyytyväisimpiä ovat saman tutkimuksen mukaan yli 55-vuotiaat työntekijät.

Tilastokeskuksen mukaan työn tuottavuuden trendi on ollut aleneva 1990-luvun puolivälin jälkeen (kuva 2). Sipilän ensimmäisen hallituksen ohjelmassa on esitetty vaatimuksia työn tuottavuuden parantamiseksi. Hallitusohjelmassa (Hallitusohjelma 2015) luvataan kymmenen vuoden tavoitteeksi seuraavaa: ” Suomi on ottanut tuottavuusloikan julkisissa palveluissa ja yksityisellä sektorilla tarttumalla digitalisaation mahdollisuuksiin ja purkamalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa. Suomen ketterää uudistumista tuetaan luottamukseen, vuorovaikutukseen ja kokeilujen hyödyntämiseen perustuvalla johtamiskulttuurilla.”

KUVA 2. Koko kansantalouden tuottavuuskehitys 1976–2012* (*Vuosien 2011 ja 2012 luvut perustuvat ennakkotietoihin). (Tilastokeskus 2013. Kansantalouden tuottavuuskehitys 1976–2012.)

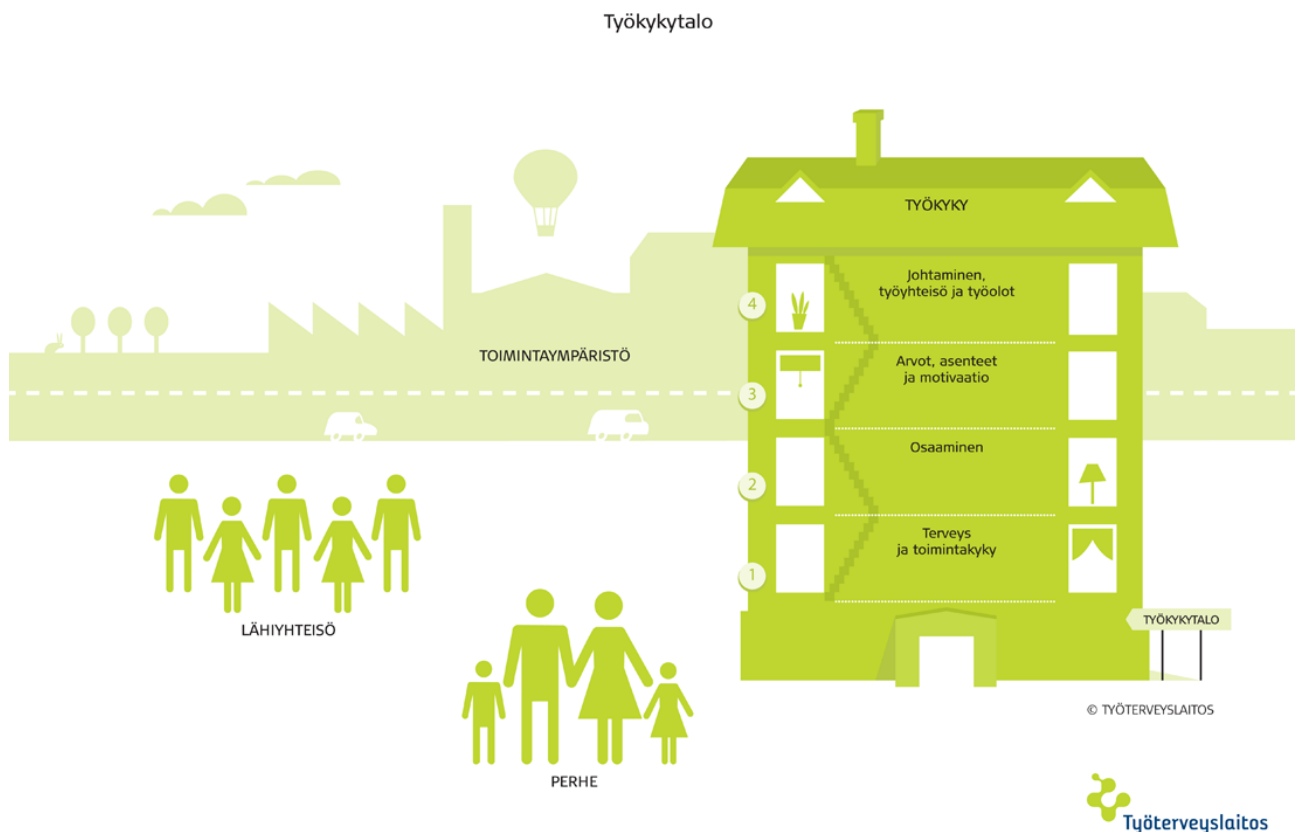
Käytännössä tuottavuuden nostaminen digitalisaatiolla voi olla vaikeaa. Tietokoneiden käytön tarkoituksena on helpottaa työtä ja antaa parempia keinoja vanhojen tehtävien hoitamiseen. Usein tietotekniikka kuitenkin kuormittaa ihmistä entisestään, varsinkin kun laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön ei anneta kunnollista koulutusta. Koulutuksen lisääminen ei automaatti-

sesti nosta tuottavuutta, sillä täyttä osaamiskapasiteettia hyödynnetään niin harvoilla työpaikoilla. (Siltala 2004, 158-167).

3.3 Työhyvinvointi

Työhyvinvointi voidaan määritellä suomalaisen Työsuojelusanaston (2015) mukaan seuraavasti: ”työntekijän fyysinen ja psyykkinen olotila, joka perustuu työn, työympäristön ja vapaa-ajan sopivaan kokonaisuuteen. Ammattitaito ja työn hallinta ovat tärkeimmät työhyvinvointia edistävät tekijät.”

Työkyky on ”työntekijän fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja ammattitaidon muodostama kokonaisuus suhteessa työn vaatimuksiin. Hyvää työkykyä edistää se, että työntekijän fyysiset ja psyykkiset edellytykset, esimerkiksi terveydentila, ja hänen työtä koskevat odotuksensa sekä toisaalta työn asettamat vaatimukset ja sen antamat mahdollisuudet ovat tasapainossa keskenään.” (Työsuojelusanasto 2015).

KUVA 3. Ilmarisen työkyvyn talomalli (Ilmarinen 2014).

Tässä tutkimuksessa käytän Ilmarisen työkyvyn talomallia kuvaamaan liikunnanopettajan työhyvinvointia (kuva 3). Terveys ja toimintakyky ovat ihmisen työkyvyn perusta. Toisessa kerroksessa on osaaminen. Tabletin ja tietotekniikan käytön osaaminen kuuluvat tähän osaan. Arvot, asenteet ja motivaatio sovittavat yhteen työn ja muun elämän. Uuden työvälineen, tabletin käytön omaksuminen kuuluu tähän osioon. Työ on neljännessä kerroksessa. Työolot ja työyhteisö sekä johtaminen kuuluvat tähän. Tabletti työvälineenä kuuluu tähän työn kerrokseen.

Työkyky ja työhyvinvointi muodostuvat kaikkien talon kerrosten tukiessa toisiaan. Osien yhteen sovittaminen on turvattava työn ja ihmisen muuttuessa. Ihmisen työhyvinvointia ympäröi läheisten verkostot, työyhteisö sekä yhteiskunta rakenteineen ja sääntöineen. Kaikesta tästä muodostuu ihmisen työhyvinvointi, kunkin yksilön tarpeiden ja ominaisuuksien sävyttämänä.

4 LIIKUNNANOPETTAJAN TYÖ

Liikunnanopettajan työ on monipuolista ja vaihtelevaa. Välillä oppitunnit pidetään ulkona ja maastossa. Liikunnanopettaja joutuu varustautumaan oppituntiaan varten sään ja olosuhteen mukaisesti, sekä oman opetustapansa ja opetettavan aiheen mukaisesti. Liikunnanopettaja voi näyttää oppilailleen suoritustekniikat ja tätä varten lajitaitoja pitää harjoitella etukäteen.

Suomalaisille liikunnanopettajille (n=240) tehdyn tutkimuksen mukaan liikunnanopettajan viikoittaisesta työajasta keskimäärin 64 % kuluu oppituntien pitämiseen, jolloin 36 % työajasta kuluu oppituntien ulkopuolisiin työtehtäviin (Johansson & Heikinaro-Johansson 2005).

4.1 Liikunnanopetuksen päämäärä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 mukaan liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin. Tavoitteena on myös ohjata oppilas ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikin ja taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 248.)

Liikuntakasvatuksen laitoksen periaatteiden mukaisesti liikunnanopettajien koulutuksen tavoitteena on kouluttaa liikunnanopettajia, jotka ovat laaja-alaisia hyvinvoinnin asiantuntijoita ja jotka ovat sisäistäneet vastuunsa oppilaan oppimisen ohjaajina. Liikuntatieteellisestä tiedekunnasta valmistuvat liikunnanopettajat ovat kiinnostuneet työnsä kehittämisestä sekä osaavat tarkastella omaa toimintaansa kriittisesti reflektoiden. (Liikuntatieteiden laitoksen laatukäsikirja 2008.)

4.2 Liikunnanopettajan työn sisältö

Liikunnanopetus on luonnollisesti merkittävin osa liikunnanopettajan päivittäistä työtä. Vuosina 1993–2000 valmistuneille liikunnanopettajille (n=838) tehdyn kyselytutkimuksen mukaan liikunnanopettajan päivittäisiin työtehtäviin kuuluvat varsinaisen liikunnanopetuksen lisäksi siirtymistä eri suorituspaikoille, suunnittelu, oppilasarviointi ja koordinointi. Myös valvontatehtävät ja yhteydenpito koteihin ovat tehtäviä, jotka sisältyvät monen opettajan päivittäisiin työtehtäviin. (Mäkelä, K. ym. 2012, 70).

Liikunnanopettajan työ on liikkuvaa työtä, jossa työn suorituspaikka vaihtelee päivittäin ja usein myös työpäivän aikana. Siirtymiä voi olla myös oppitunnin kuluessa. Liikuntatunnin olosuhteet voivat muuttua sään tai liikuntapaikkojen varausten päällekkäisyyksien vuoksi. Tämä voi aiheuttaa turhautumista ja vastarintaa oppilaiden taholta. Koroma (2011) määrittelee mobiilin työn sellaiseksi työksi, jossa työntekijä liikkuu ja työskentelee päätyöpaikkansa ulkopuolella erilaisissa paikoissa vähintään kymmenen tuntia viikossa. Työntekijä käyttää yhteistyössään sähköisiä viestintävälineitä, esimerkiksi matkapuhelinta ja kannettavaa tietokoneita. (Koroma, J. ym. 2011, 7.)

Liikunnanopettaja haluaisi näyttää esimerkkiä oppilailleen siirtymällä jalan tai pyörällä liikuntapaikoille. Aina tämä ei ole mahdollista, koska tunnilla tarvittavia liikuntavälineitä pitää kuljettaa liikuntapaikoille ja pois. Välineitä pitää myös huoltaa, korjata ja joskus etsiäkin. Myös uusien liikuntavälineiden hankinnoista vastaavat usein koulun liikunnanopettajat.

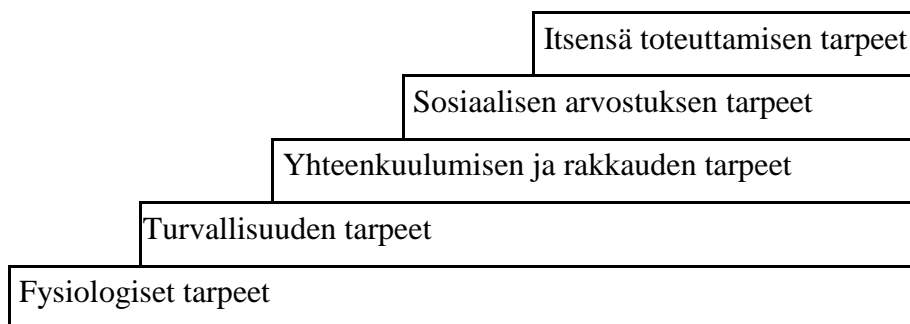
4.3 Liikunnanopettajan työn muutos

Työnteko on yhteiskunnan ja yksilön kannalta olennaista. Julkusen (2008) mukaan suomalaisen työelämän kuva on viimeistään 1990-luvun lamasta lähtien ollut kielteinen (Julkunen 2008, 9). Siltala (2004) kuvaa kirjassaan Työelämän huonontumisen lyhyt historia, työn vaihtosuhteen huonontumista ja syitä siihen. Työn vaihtosuhte tarkoittaa yksinkertaisimmillaan

sitä, paljonko ihmisen täytyy tehdä ja millaisilla ehdoilla saadakseen säällisen elämän. Siltala on kuvannut säällisen elämän sellaiseksi, jossa työntekijällä on naapureihin verrattava aineellinen elintaso ja lisäksi tarpeeksi vapaa-aikaa. Lisäksi säällinen elämä sisältää vielä voimiakin, jotta vapaa-ajalla voi ryhtyä tekemään jotakin vain omasta mielenkiinnosta. (Siltala 2004,10.)

Suomalaisen hyvinvointivaltion kukoistuksen aikana, 1980-luvulla Suomessa vallitsi lähes täystyöllisyys. Siltalan mukaan pääoman tuoton kannalta laiskaksi arvioitu 1980-luku oli Elinkeinoelämän valtuuskunnan (EVA) säännöllisesti teettämän asennetutkimuksen mukaan suomalaisten onnellisinta aikaa (Siltala 2004, 62). Vuonna 1984 seurantamittari ”on onni ja etuoikeus saada olla suomalainen”-väitteen kanssa 71 prosenttia vastaajista oli täysin samaa mieltä. Tämän lottovoittoväitteen allekirjoittaa vuonna 2011 enää 36 prosenttia vastaajista. (Haavisto, I. & Kiljunen, P. 2011, 70-71.)

Yksi tunnetuimmista motivaatioteorioista on Maslowin (1954) tarveteoria, jonka mukaan ihmisen toimintaa ohjaavat tarpeet muodostavat hierarkian eli tärkeysjärjestyksen. Kuvassa 4 ihmisen perustarpeet on hierarkian alimmalla tasolla. Jotta ihminen voisi teorian mukaan tyydyttää ylemmillä tasoilla olevia tarpeita, on hänen ensin tyydytettävä alempien tasojen tarpeet riittävässä määrin. Teorian mukaan ihmisen nälkä saattaa estää hänen täyspainoisen työskentelyn. (Rasila, M. & Pitkonen, M. 2010, 36-37.)

KUVA 4. Maslowin tarvehierarkia (Rasila & Pitkonen 2010).

Mäkelä ja Hirvensalo (2013) ovat tutkimuksessaan todenneet, että liikunnanopettajien pysyminen työssään edellyttäisi työn muuttamista mielekkäämmäksi ulkoisia olosuhteita ja työyhteisön vuorovaikutussuhteita kohentamalla. Tässä tutkimuksessa pyrin etsimään vastauksia ja selityksiä liikunnanopettajan työhyvinvointiin. Voidaanko ajanmukaisilla työvälineillä, table-

teilla parantaa liikunnanopettajien työssä viihtymistä ja jaksamista? Ovatko opettajan tietotekniset taidot turvallisella tasolla, jotta hän voi rauhassa toteuttaa itseään? Vastauksia haen tulkitsemalla opettajien kokemuksia tabletin käytöstä työvälineenä.

5 TABLETTI

Tabletti tai taulutietokone on Sanastokeskus TSK:n mukaan mobiilikäyttöön tarkoitettu pienikokoinen ja litteä kannettava tietokone, jossa on sormin käytettävä kosketusnäyttö. Tablettia käytetään näpäyttämällä kosketusnäyttöä sormella tai liikuttamalla sormeja pitkin näytön pinta. Laitteessa ei ole perinteistä näppäimistöä, mutta virtuaalinen näppäimistö tulee tarvittaessa esiin näytölle. (Sanastokeskus 2015 A.)

5.1 Tablettien myyntimäärät

Ensimmäiset kuluttajille suunnatut tabletit tulivat myyntiin vuonna 2010. Markkinoijana oli Apple. Vuonna 2010 myytiin yhteensä noin 18 miljoonaa tablettia. Tablettien myynti on lisääntynyt voimakkaasti aina vuoden 2014 viimeiselle neljännekselle asti. Koko maailmassa myytiin vuonna 2014 yhteensä 229,6 miljoonaa tablettia. Kaksi suurinta tablettivalmistajaa Apple ja Samsung myivät yhteensä 103,6 miljoonaa tablettia. Tablettien myynti lisääntyi vuodesta 2013 4,4 prosenttia. (IDC Worldwide Quarterly Tablet Tracker, 2015.)

TAULUKKO 1. Viiden suurimman tablettimyyjän myynti ja markkinaosuus vuonna 2014. (IDC Worldwide Quarterly Tablet Tracker, 2015.)

	2014		2013		Muutos %
	Milj.kpl	%	Milj.kpl	%	
1. Apple	63.4	27.6	74.3	33.8	-14.6
2. Samsung	40.2	17.5	39.7	18.1	1.1
3. ASUS	11.5	5.0	12.2	5.6	-5.5
4. Lenovo	11.2	4.9	7.8	3.5	43.5
5. Amazon.com	3.3	1.4	9.8	4.4	-66.4
Muut	100.0	43.6	76.1	34.6	31.4
Yhteensä	229.6	100.0	219.9	100.0	4.4

Suomessa myytiin 680 000 tablettia vuonna 2013 (Tekniikka & Talous, 2014). Osa laitteista hankittiin peruskouluihin ja lukioihin. Vuonna 2014 Suomessa ostettiin 762 000 tablettia. Tabletin keskihinta, sisältäen arvonlisäveron (24 prosenttia) osuuden, nousi 396 euroon, edellisvuoden 354 eurosta (Kodintekniikkaindeksi 2015). Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset taloudet ovat alkaneet hankkia yhä yleisemmin kannettavien tietokoneiden sijasta tablettitietokoneita (Tilastokeskus, 2014). Tämä muutos selittää tablettien keskihinnan nousua, vaikka yleisesti tablettien hinnat ovat alentuneet. Kuluttajat siis hankkivat kalliimman tason tabletteja, joilla korvataan kannettavia tietokoneita.

5.2 Tabletin ominaisuuksia

Tabletti on yleisimmin niin sanottu kymmenen tuuman kokoinen. Tämä tarkoittaa sitä, että tabletin näytön lävistäjä on noin kymmenen tuuman eli noin kahdenkymmenen viiden senttimetrin pituinen. Esimerkiksi televisioiden koko ilmoitetaan lävistäjän tuumamittana. Tabletti painaa kymmenen tuuman kokoisena noin puoli kiloa. Tabletissa on kaiuttimet, gyroskooppi liikkeiden tunnistamiseen sekä GPS-paikannin. Kaikissa tableteissa on Wi-Fi eli mahdollisuus liittyä langattomaan lähiverkkoon sekä Bluetooth yhdistettävyyys. Bluetooth on radioaaltoihin perustuva lyhyen kantaman langaton tiedonsiirtotekniikka (Sanastokeskus 2015 B). Lisäksi joissakin malleissa on kynäke ja paikka ulkoiselle muistikortille. (Miettinen 2014).

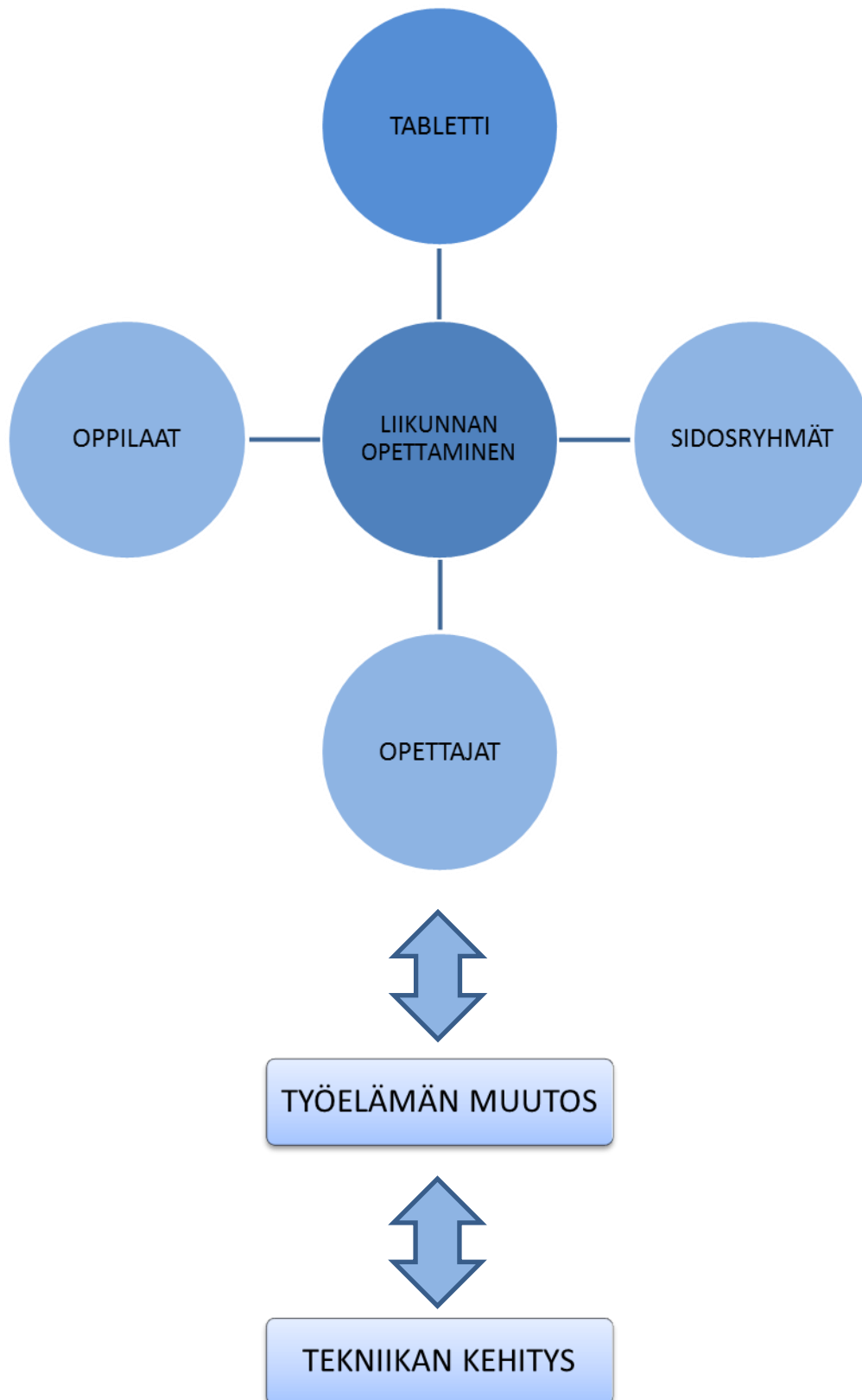
Tabletti voi olla varustettu SIM-kortilla, mikä mahdollistaa internetyhteyden matkapuhelinverkon kuuluvuusalueella. Subscriber Identity Module eli SIM-kortti on matkapuhelimen älykortti (Sanastokeskus 2015 C).

Käyttöjärjestelmiä on tarjolla kolmenlaisia. Applen iOS, Googlen Android ja Microsoftin Windows. Applen käyttöjärjestelmä toimii vain iPadeissa. Android- ja Windows-käyttöjärjestelmiä käyttävät lukuisat eri laitevalmistajat. (Miettinen 2014.)

Tableteissa voi olla ladattuina ohjelmia ja sovelluksia, joita voi ladata sovelluskaupoista. Osa ohjelmista on ilmaisia. Tammikuun alussa 2015 Windows -järjestelmälle oli tarjolla yli 560 000 sovellusta. Applen istoressa on tarjolla 1 210 000 sovellusta ja Android google-play marketissa on 1 430 000 sovellusta (Digitoday 2015).

Liikunnanopettajat ovat käyttäneet muun muassa videoiden viivenäyttöä ja videon analysointiohjelmiä. Musiikin ja videoiden toistoon tarkoitettuja ohjelmia, sekä liikuntalajeihin opastavia ohjelmia oli käytetty liikunnan opetuksessa. Taktiikka- ja tulostauluohjelmia sekä erilaisia ajanottoon tai suunnistamiseen tarkoitettuja ohjelmia käytettiin myös. (Aspi & Nitovuori 2014; Tuhkala 2013.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

KUVA 5. Tutkimuksen viitekehys.

Tutkimuksen viitekehys on esitetty kuvassa 5. Tekniikan kehitys ja erityisesti tietotekniikan nopea kehitys 2000-luvulla on johtanut jatkuvaan työelämän muutokseen. Tämän seurauksena myös liikunnanopettajien työ ja työympäristö ovat muuttuneet. Tässä tutkimuksessa paneudutaan liikunnanopettajien kokemuksiin tabletista työvälineenä. Oppilaat ja kotiväki sekä sidosryhmät ja toiset opettajat kuuluvat liikunnanopettajan toimintaympäristöön.

6.1 Aikaisemmat tutkimukset

Tässä tutkimuksessa olen käsitellyt vain vuosina 2013 ja 2014 julkaistuja suomalaisia tutkimuksia. Olen rajannut tutkimukset vain tabletteja ja niiden opetuskäyttöä koskeviksi. Mielenkiintoisia tutkimuksia ovat tehneet enimmäkseen tietotekniikkaa opiskelevat ylioppilaat.

Sirén (2013) tutki pro gradu-tutkimuksessaan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön toteutumista Keski-Pohjanmaan maakunnan peruskouluissa. Tässä kvantitatiivisessa tutkimuksessa oli kysytty tietotekniikkaan ja sen hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä koulujen johtohenkilöstöön kuulivilta. Tutkimus oli toteutettu sähköisellä kyselylomakkeella. Tutkimukseen vastasi vain 23 henkilöä. Tulosten mukaan peruskoulujen johtajat suhtautuvat positiivisemmin TVT:n opetuskäyttöön. Erityisesti tabletit nähtiin haluttuna apuvälineenä opetuskäyttöön (Sirén 2013).

Tuhkala (2013) haastatteli kahtatoista opettajaa laadulliseen pro gradu-tutkimukseensa. Liikuntaa opettava opettaja kertoi käyttäneensä tablettia liikuntasuoritusten mallinäyttöihin, suoritusten kuvaamiseen ja näyttöön. Tutkimuksessa liikuntaa opettava kertoi tabletin helpottaneen töitä, koska esimerkiksi poissaolot oli voinut merkitä heti sähköiseen järjestelmään. Tabletin helppokäyttöisyys ja akun riittävä latauksen kesto mainittiin hyviksi ominaisuuksiksi.

Aspi ja Nitovuori (2014) keräsivät aineistoa verkkokyselylomakkeella ja julkaisivat laadullisen pro gradu-tutkimuksen tablettia käyttävistä peruskoulun ja lukion liikunnanopettajista. Tässä tutkimuksessa oli päähuomio motoristen taitojen opettamisessa. Tablettia oli käytetty liikuntasuoritusten videointiin ja palautteen antoon. Kyselyyn vastanneista liikunnanopettajista osa oli liittänyt tabletin videoprojektoriin tai äänentoistojärjestelmään.

Edellä mainituissa tutkimuksissa ilmeni tabletin käytön huonoja puolia seuraavasti. Tabletti mainittiin sekä opettajan että oppilaiden mielestä rasitteeksi. Opettajien käyttökoulutuksen puute sekä oppilaiden tablettien häiriökäyttö olivat ongelmana. Sopivien ohjelmien löytäminen oli vaikeaa. Toimimattomat tai epävakaasti toimivat lähiverkot koettiin hankaliksi. Laitteita koettiin olevan liian vähän käytettävissä.

6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja aihe

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata viiden peruskoulussa opettavan liikunnanopettajan kokemuksia taulutietokoneen, tabletin käytöstä liikunnan opetustyössä. Tutkimushenkilöt ovat käyttäneet työssään tablettia vaihtelevasti. Toisilla tabletti on ollut käytössä jo yli vuoden ja joku on vasta totuttelemassa tabletin käyttöön omassa opetustyössään. Yhdellä tutkittavista on ollut töissä aluksi oma tabletti käytössä. Tutkimuksen tekijä antoi kahdelle opettajalle tabletin käyttöönsä ja lopuilla tutkittavilla oli tabletti koulun hankkimana työvälineenä.

Olin päättänyt tutkimuksen aiheen jo vuonna 2012. Halusin selvittää, että kokevatko liikunnanopettajat tabletin käytön työtään helpottavana asiana. Itse olin käyttänyt tablettia liikunnanopettajan työvälineenä syksystä 2013 lähtien. Halusin saada selville, miten muut liikunnanopettajat kokevat tabletin työvälineenä arjessa ja opettamisessa. Oma esiyymmärrykseni aiheesta oli se, että ainakin omaa työtäni tabletti on sujuvoittanut. Minulla oli käytössäni simkortillinen tabletti, joten saatoin työskennellä toimiston ja wifi-verkkojen ulottumattomissa maasto-olosuhteissa. Tutkimukseeni oli helppo löytää tarvittavat osallistujat, koska pyytämäni henkilöt kokivat aiheen kiinnostavaksi ja hyödylliseksi.

6.3 Tutkimuskysymykset

Metsämuurosen (2007) mukaan kvalitatiivisessa haastattelussa esitetään enemmän tai vähemmän avoimia kysymyksiä valituille yksilöille. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa taas esitetään tarkasti strukturoituja kysymyksiä satunnaiselle otokselle vastaajia. Lähes kaikki kvalitatiivinen tutkimus on tapaustutkimusta (Metsämuuronen, 2007, 208). Tässä tutkimuksessa on mukana viisi haastateltavaa, viisi ainutlaatuista tapausta, joita on käsitelty etukäteen valittujen

teemojen ohjaamina. Kuudes haastateltava ei lopulta ottanut tablettia käyttöönsä, vaikka hänelle sellainen tarjottiin. Hänen mielipiteensä on huomioitu tutkimusta tehtäessä.

Tutkimuksessa etsitään vastauksia ja perusteluita seuraaviin kysymyksiin:

Onko taulutietokoneen käytöstä ollut apua liikunnan opetuksessa?

Lisääkö ja nopeuttaako tabletin käyttö liikunnanopettajan tekemiä merkintöjä oppilaiden suorituksista ja tekemisistä?

Mitkä tabletin ominaisuudet ovat tärkeitä liikunnanopettajan mielestä?

Mikä on tabletin asema tulevaisuuden koulutyössä?

6.4 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisin, eli laadullisin menetelmin, jolloin pyritään kuvaamaan ja ymmärtämään todellista elämää sen moninaisuudessaan. Tutkittava kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti juuri tätä tutkimusta varten. Haastattelun avulla kerätään tietoa suoraan tutkimuksen kohteina olevilta ihmisiltä. Näin saadaan selville tutkittavien omia näkökulmia tutkittaviin asioihin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä pikemminkin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä tai totuuksia. (Hirsjärvi ym. 2004, 152, 155.) Laadullinen tutkimus on kirjoittamista, eikä pelkkää tutkimustulosten raportointia (Alasuutari 1999, 28).

Aineiston hankinnan metodiksi valikoitui haastattelu. Kyselylomakkeella tehty tutkimus olisi voinut olla vaihtoehto haastattelulle. Halusin tutkia liikunnanopettajien omia kokemuksia ja mielipiteitä. Halusin saada selville liikunnanopettajien omat mielipiteet, omin sanoin kerrottuna ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Halusin saada esiin myös kuvaavia esimerkkejä, jotka olisivat jääneet saamatta, jos vastaajat olisivat vastanneet vaikkapa valmiiseen kyselylomakkeeseen. Haastattelu sopi menetelmää tähän tutkimukseen, koska tutkittavat olivat kielellisesti hyvin kommunikoivia aikuisia. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 14–16.)

Haastattelutavaksi valitsin puolistrukturoidun haastattelun. Metsämuuronen (2007) kutsuu sitä yksinkertaistamisen vuoksi teemahaastatteluksi. Halusin perusteluja vastaajien mielipiteisiin, mutta kuitenkin etukäteen valituista teemoista. Taulukossa 3 on vertailtu eri haastattelutapojen ominaisuuksia. Avointa haastattelua en halunnut tehdä, koska uskoin saavani liikunnanopettajat kertomaan kokemuksistaan avoimesti teemoihin liittyen.

Halusin antaa haastateltavalle mahdollisuuden tuoda esille häntä itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti. Koska kyseessä on ennestään vähemmän tutkittu aihe, tutkijan voi olla vaikeaa etukäteen tietää vastausten suuntia. Teemahaastattelun aikana voidaan esittää tarkentavia kysymyksiä, jolloin mielipiteitä voidaan perustella ja siten syventää aiheen tarkastelua. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 34–35.)

TAULUKKO 3. Haastattelutapojen vertailua. (Metsämuuronen, 2007.)

	Lomakehaastattelu	Teemahaastattelu	Avoin haastattelu
Kysymysten muotoilu	kiinteä	suosituskysymyksiä	vapaa
Kysymysalue	tiukasti määritelty	pääpiirteissään määritelty	vapaa
Vastaajien määrä	suuri	melko pieni	pieni
Kustannukset/yksikkö	pienet	suurehkot	suurehkot
Työmäärä analyysivaiheessa	melko pieni	suuri	suuri
Tutkijan paneutuminen	voi olla pieni	aina suuri	aina suuri
Saatu tieto	pinnallista	syvää	syvää

Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on valittu etukäteen ja haastateltavat vastaavat kysymyksiin omin sanoin. Tutkimus voidaan toteuttaa joustavasti ja suunnitelmia voidaan muuttaa olosuhteiden mukaisesti. Haastattelun aikana kysymyksiä voidaan selventää ja tarpeen vaatiessa voidaan tehdä lisäkysymyksiä tai tarkennuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47.)

Tutkimuksen aineiston keruun metodina oli puolistrukturoitu haastattelu, jossa haastattelun teemat oli valittu etukäteen laaditun tutkimussuunnitelman perusteella. Viitekehyksen laatiminen antoi mahdollisuuden esittää samat tutkimusongelmat kaikille tutkimukseen osallistuneille. Jokainen haastattelu eteni yksilöllisesti ja tarvittaessa haastateltaville esitettiin tarkentavia lisäkysymyksiä.

Tutkijana syvennyin tutkimusaineistoon useita kertoja kuuntelemalla ja lukemalla. Teemoihin liittyviä asioita pyrin fenomenologis-hermeneuttisen tutkimusperinteen mukaisesti ymmärtämään ja selittämään, millaisia kokemuksia haastateltavilla liikunnanopettajilla oli tabletin käytöstä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 34-35). Tutkijana käymäni vuoropuhelu aineiston kanssa syventyi vähitellen tutkittavan aiheen ymmärtämiseksi. Aineistoon syventyminen sai aikaan hermeneuttisen kehän tai spiraalin, jonka avulla tutkija sai ymmärryksen tulkitsemistaan teemoista (Judén-Tupakka 2007, 64; Syrjälä ym. 1994, 125).

Haastattelujen jälkeen litteroin aineistot kukin haastattelu erikseen. Litteroinnissa puhuttu ja äänitallenteena oleva haastattelu muokataan tekstiksi kirjoittamalla (Ruusuvuori ym. 2006, 16). Tässä työssä litteroin kaikki äänitallenteet lähes sanasta sanaan. Litteroinnissa käytin lyhenteitä ja lisäsin tekstiin kommentteja, jos haastateltava oli esimerkiksi välillä nauranut.

Laadullisen tutkimuksen analyysi koostuu Alasuutarin (1999, 39) mukaan kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Havaintojen pelkistämisessä voidaan puhua kahdesta eri tekijästä. Ensinnäkin aineistoa tarkastellaan laadullisessa tutkimuksessa vain tietystä teoreettis-metodologisesta näkökulmasta. Tätä kutsutaan havaintojen pelkistämiseksi (Alasuutari, 2011, 40). Tässä tutkimuksessa haastateltavien kerrontaa tabletin käyttökokemuksista tarkastellaan nimenomaan liikunnanopettajan työn erityisvaatimusten perusteella. Tässä tutkimuksessa ei olla kiinnostuneita rakennusmestarin kokemuksista tabletin käytöstä rakennustyömaalla. Tutkimuksessa halutaan selvittää liikunnanopettajan työhön ja työn sujuvoittamiseen liittyviä kokemuksia.

Pelkistämisen toisena vaiheena voidaan pitää havaintomäärän karsimista. Se tehdään yhdistelemällä raakahavaintoja joukoksi tai yhdeksi ainoaksi havainnoksi. Jotta tietyt havainnot saadaan pelkistettyä, niistä etsitään sellainen yhteinen nimittäjä, piirre tai sääntö, joka pätee poikkeuksetta koko aineiston havaintoihin. Tässä tutkimuksessa on varottu tekemästä liian vahvoja erotteluja tai pelkistyksiä. Jokainen kokemus on ainutkertainen ja jokainen yksilö kokee asiat omalla tavallaan (Alasuutari, 2011, 43). Tämän vuoksi olen pyrkinyt tuomaan esiin mahdollisimman kattavasti jokaisen haastatellun omia kokemuksia kustakin teemasta. Tämän vuoksi en käyttänyt tyypittelyä aineiston analysoinnissa. Aineiston pieni koko asettaa

rajoituksia tyypittelyn käytölle (Eskola, 2007, 41). En halunnut etsiä aineistosta ”tyypillisiä vastauksia”, koska haastateltavia oli vain viisi.

Arvoituksen ratkaisemisella tarkoitetaan sitä, että aineistosta pyritään löytämään rakenteita ja kokonaisuuksia, joille etsitään selitystä aikaisemmista tutkimuksista ja taustakirjallisuudesta. (Alasuutari 1999, 38-48.) Pohdinnassa käyn läpi tuloksia peilaten niitä aikaisempiin tutkimuksiin ja omaan esiyymmärrykseeni aiheesta.

6.5 Tutkimuksen aikataulu

Tutkimuksen haastattelut tehtiin keväällä ja kesällä 2014. Tutkimukseen osallistuneet liikunnanopettajat olivat käyttäneet tablettia vaihtelevasti. Toisilla oli vähän käyttökokemusta ja jollakin oli jo yli vuoden kokemus tabletin käytöstä. Tutkimuksen teoria ja menetelmien valinta, sekä haastattelukysymysten laadinta tehtiin vuoden 2014 alussa. Tutkittavien liikunnanopettajien valinta ja heidän ohjeistamisensa tehtiin heti alkuvuoden aikana. Kahdelle tutkittavista annettiin taulutietokone käyttöön tutkijan toimesta. Loput haastateltavista käyttivät työntantajiltaan saamiaan tabletteja.

Viimeistään tammikuussa koulutyön alkaessa tutkittavat liikunnanopettajat aloittivat taulutietokoneiden käytön työvälineinään. Tutkittavat haastateltiin touko- ja kesäkuussa, kukin yksitellen. Tämän jälkeen haastattelut litteroitiin ja liikunnanopettajien kokemukset kirjoitettiin opinnäytetyön vaatimaan akateemiseen järjestykseen ja muotoon.

6.6 Kohderyhmän ja haastateltavien henkilöiden valinta

Valitsin tutkimushenkilöt liikunnanopettajista, jotka opettavat yhtenäis- ja yläkouluissa. Kaksi liikunnanopettajaa opettaa myös lukiossa. Valitsin tutkittavat Etelä-Suomesta, jotta pääsisin helposti tapaamaan ja haastattelemaan heitä heille sopivassa paikassa. Tapasin kaikki tutkimushenkilöt henkilökohtaisesti ja kerroin heille arvioni tutkimukseen kuluvasta ajasta ja haastatteluista. Tutkimukseen osallistuneet liikunnanopettajat halusivat kaikki osallistua tutkimukseen, koska heidän mielestään aihe oli mielenkiintoinen ja heitä itseään koskettava. Yksi vali-

tuista koehenkilöistä ei käyttänyt hänelle annettua tablettia ollenkaan. Hän ei saanut työpaikaltaan SIM-korttia tablettiin, jolloin laite jäi käyttämättömänä laatikkoon. Häntä ei haastateltu teemahaastattelulla, vaan kysyin häneltä syitä laitteen käyttämättömyyteen.

Kaksi haastatelluista liikunnanopettajista oli naisia ja kolme oli miehiä. Kaikki haastateltavat joko opettavat tai ovat opettaneet myös terveystietoa peruskoulussa. Haastateltavista yksi oli pätevöitymässä liikunnanopettajaksi haastattelun aikana ja on tutkimuksen valmistuttua jo valmistunut liikunnanopettajaksi. Yksi liikunnanopettajista toimii resurssiopettajana ja opettaa myös muita oppiaineita liikunnan ja terveystiedon lisäksi.

Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena on selvittää tabletin käyttökokemuksia liikunnanopettajan työssä. Haluan selvittää, onko tabletista apua liikunnanopetuksessa. Tulkitsin, että valitut haastateltavat olivat myös ymmärtäneet haastattelun teeman, jonka perusteella oli tarkoitus selvittää liikunnan opetukseen mahdollisimman hyvin sopivien tablettien vaatimuksia ja ominaisuuksia. Tutkimustiedon pohjalta koulut tulevaisuudessa hankkia juuri oikeanlaisia, liikunnan opetukseen mahdollisimman hyvin soveltuvia tabletteja. Uskon, että tutkimuksen tuloksena esitettävä aineisto hyödyttää liikunnanopettajia ja tämän vuoksi tutkimushenkilöt tulivat erittäin mielellään mukaan tutkimukseen.

Motivoituneet tutkittavat antavat tarkempia ja syvällisempiä selityksiä havainnoilleen, koska kokevat, että heidän mielipiteillään on merkitystä. Heidän tekemiään havaintoja yritän tutkijana pelkistää siten, että tulokseksi löytyisi esimerkiksi ”tabletin tärkeitä ominaisuuksia liikunnanopettajan työssä”. Pelkistämällä tarkoitetaan tässä kohtaa asian tutkimista vain näiden haastateltujen liikunnanopettajien kokemusten pohjalta. Näin toimittaessa voidaan puhua havaintojen pelkistämisestä yleistävänä operaationa (Alasuutari 2011, 237). Kaikki tutkittavat pitivät tärkeänä tabletin ominaisuutena SIM-korttipaikkaa.

”Mulla on kortillinen versio joo. Se toimii myöskin koulun wlan-alueen ulkopuolella. Liikunnanopettajan työssä se on ihan välttämättömyys, että muuten ei tulisi mitään, että ehdoton.”
(mies 23)

Tämä liikunnanopettaja oli mielestään ehdottoman varma, että tabletissa tulee olla nettiyhteys kaikkialla. Hän oli tottunut käyttämään tablettia matkapuhelinverkon kautta siellä, missä liikuntatuntia kulloinkin pidetään.

” Aika paljonkin käyttänyt sitä nytten, koska se on niin paljon kätevämpi, niin kuin sanoin, kuin tietokone. Kun se kulkee mukana, mut siinä aina vaan pitäis olla se kortti, et sä pääset sinne nettiin. Et sun pitää löytää Wi-Fi et. Niinku monissa paikoissa on, vaikka Kisahallilla, niin se on kiva, et siellä on oma Wi-Finsä.” (nainen 7)

Pääkaupunkiseudulla liikuntaa opettava oli innoissaan siitä, kun lähiverkko löytyi liikuntapaikalta. Hänellä oli käytössään tabletti, jossa vain Wi-Fi-yhteys oli mahdollinen.

Tutkijana tein johtopäätöksen, että tabletin internettiin kytkettävyys, paikasta riippumatta, on tärkeä ominaisuus juuri näiden haastateltujen liikunnanopettajien mielestä. Yleisesti voitaneen todeta, että tabletin käyttäjälle ei ole erityistä haittaa siitä, että tabletissa on kyseinen ominaisuus.

6.7 Haastattelujen toteutus

Sovin haastatteluajat kunkin liikunnanopettajan kanssa henkilökohtaisesti. Tämä oli luonteva tapa toimia, koska haastateltavia oli viisi henkilöä. Varasimme yhdessä haastateltavien kanssa sopivan ajankohdan haastatteluille. Ensimmäinen haastattelu tehtiin toukokuussa 2014 ja viimeinen kesäkuussa 2014. Metsämuuronen (2006, 232) kuvaa haastattelua monimuotoiseksi ja viittaa haastattelua tieteen tekemisen taiteeksi. Joka tapauksessa haastattelututkimus on luova tieteen tutkimisen väline. Hirsjärvi ja Hurme (2001) jakavat haastattelut tiedonhankinnallisiin ja terapeuttisiin haastatteluihin. Tässä tutkimuksessa tutkimushaastattelut tähtäävät käytännön ongelmien ratkaisuun ja ovat siten tiedonhankintahaastatteluja.

Haastattelu on tutkimuksen vuorovaikutustilanne, jolle on Hirsjärven ja Hurmeen (1985, 27) luonteenomaista seuraavat seikat:

1. Haastattelu on ennalta suunniteltu eli haastatteliija on etukäteen tutustunut tutkimuksen kohteeseen sekä käytännössä, että teoriassa.
2. Haastattelu on haastattelijan alulle panema ja ohjaama.

3. Haastattelija joutuu tavallisesti motivoimaan haastateltavaa ja ylläpitämään hänen motivaatiotaan.
4. Haastattelija tuntee roolinsa.
5. Haastateltavan on voitava luottaa siihen, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

Haastattelua on tarkkailun ohella eräänlainen perusmenetelmä, joka soveltuu moneen tilanteeseen.

Haastattelupaikkoina olivat koulun luokkahuone, kirjaston ryhmätyötila, uimahallin kahvio ja kodin parveke. Kukin haastattelupaikka valittiin haastateltavan henkilön toiveita kuunnellen. Haastattelupaikoista rauhallisin oli kirjaston ryhmätyötila, koska ulkoisia ärsykeitä ei haastattelun aikana esiintynyt lainkaan. Kaksi haastatteluista tehtiin koulun luokkahuoneessa. Nämä haastattelut tehtiin koulupäivän jälkeen. Aluksi mietimme, että onko haastattelun ajankohta huono, koska takana oli jo työpäivä molemmilla sekä haastateltavilla, että haastattelijalla itsellä. Ehkä juuri tämän seikan tiedostaminen etukäteen auttoi valmistautumisessa haastatteluun. Joimme kahvit alle ja otimme hieman naposteltavaa, jotta jaksaisimme koko haastattelun. Tämä huolellinen valmistautuminen haastatteluun auttoi mielestäni osaltaan haastateltavaa keskittymään paremmin aiheeseen sekä levollinen toiminta ennen haastattelua valmistaa haastateltavaa luonnolliseen kertomiseen aiheesta.

Haastattelut tallennettiin digitaalisella nauhurilla muistikortille. Jyväskylän yliopisto lainasi nauhuria juuri tällaisia opintoihin liittyviä haastatteluja varten. Nauhurin käyttöön annettiin hyvä opastus ennen laitteen saamista lainaksi. Ennen haastatteluja asensin laitteeseen uudet paristot. Kaikissa haastattelutilanteissa nauhuri sai virtansa verkkovirrasta, sillä laitteessa on myös verkkovirtamuuntaja ja virtajohto. Yhden haastattelun tallensin omalla älypuhelimella.

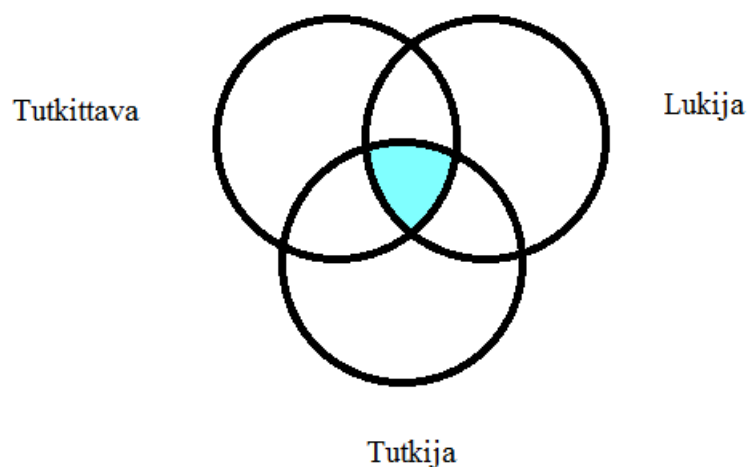
6.8 Haastattelujen analysointi

Tietokoneelle tallennetut äänitiedostot piti saada kirjoitetun tekstin muotoon, jotta aineistoa olisi helpompi käsitellä. Käytin litteroinniksi kutsuttua menetelmää, jossa pyritään kirjoittamaan äänitallenne sanasaisesti puhtaaksi. (Hirsjärvi ym. 2004, 210.) Käytin työssä apuna Express Scribe- nimistä tietokoneohjelmaa. Ohjelman avulla oli mahdollista kuunnella sopiva

osuus äänitteestä ja kirjoittaa kuultu tekstiksi ohjelman tekstiruutuun. Saman muutaman sekunnin mittaisen tallenneosuuden saattoi kätevästi kuunnella uudelleen yhdellä napin painauksella. Tekstiruutuun kertynyt valmis teksti oli helppo kopioida tekstinkäsittelyohjelmaan ja tallentaa omaksi tiedostokseen. Litterointi oli keskittymistä vaativaa työtä. Kaikki litteroinnit tein itse. Tämä yhden toimijan malli vähensi virheellisten tulkintojen määrää ja paransi siirtämistarkkuutta (Hirsjärvi & Hurme 1995, 128). Valmista tekstiä kertyi 38 sivua.

Litteroinnin jälkeen oli vuorossa aineiston järjestäminen teemoittain. Eskola (2001) kuvaa teemojen nostamista esiin tekstistä keskeisten ilmiöiden pelkistämiseksi. Keräsin samaan teemaan liittyvät aineistot yhteen. Merkitsin koodilla (1-5) kunkin haastateltavan kokemukset. Tuloksia kirjoittaessa poimin kuhunkin teemaan liittyvät asiat valmiiksi järjestellyistä sitaateista.

Kokemusten kirjoittamisen jälkeen tulkitsen tuloksia omaan esiyymmärrykseeni perustuen. Tässä vaiheessa tutkijalla on suuri vastuu haastateltavien kielellisen ilmaisun tulkinnassa. Tutkimuksen lukija, tutkittava ja tutkija itse tekevät omanlaisia tulkintoja tutkimuksesta. Ihmiset havaitsevat asioita eri tavalla. Kun vielä tulkitsemme huomaamiamme tai huomaamatta jättämiämme asioita kukin omalla tavalla, niin tulkintaerimielisyyksiä voi syntyä. Kuvassa 3 on esitetty teoreettisesti ympyröiden yhteisessä leikkauksessa yhteisten tulkintojen osuus (Hirsjärvi ym. 2004, 214). Tässä tutkimuksessa olen pyrkinyt tarkalla litteroinnilla ja lukuisilla lainauksilla suurentamaan yhteisten tulkintojen osuutta. Johtopäätöksiin olen koonnut tuloksista esiin nousevia asioita synteeseiksi, jotka kokoavat yhteen tutkimuksen pääseikat.

KUVA 3. Moninkertaiset tulkinnat. (Hirsjärvi ym. 2004.)

6.9 Tutkimuksen luotettavuus

Kaikki haastateltavat antoivat suostumuksensa haastattelujen tutkimuskäyttöön. Ennen haastattelujen aloittamista kerroin haastateltaville, että heidän vastauksiaan käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajien nimiä tai henkilötietoja paljasteta. Pohjolan (2007, 21) mielestä tutkimuksessa on tärkeämpää tutkittavien ilmiöiden kuvaaminen, eikä haastateltavien kuvailu. Korostin, että haastateltavien omat kokemukset ovat tärkeitä tutkimuksen kannalta. Haastateltavien ei tarvitse olla taitavia laitteiden käyttäjiä tai tietokoneneroja.

Varmistin etukäteen, että haastateltavani todella toimivat liikunnanopettajina. Lähteinä käytin rehtoreita ja minulle tuttujen ihmisten tietoja. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta tutkittavien toimenkuva on mielestäni ensiarvoisen tärkeä.

Sain yhdeltä laitevalmistajalta kaksi tablettia tutkimuskäyttöön. Nämä kaksi laitetta annoin käyttöön tutkittaville, joilla ei ollut tablettia oman koulun puolesta. Tutkimuksen jälkeen tutkittavat palauttivat laitteet minulle, eivätkä he siten saaneet erillistä palkintoa tai hyötyä itselleen näistä laitteista.

Lähetin litteroidun tekstin haastateltaville luettavaksi, jotta haastateltavat voisivat kommentoida tekstiä, korjata virheellisiä tai lisätä mahdollisesti puuttuvia asioita. Tämän halusin tehdä sen vuoksi, että haastattelujen puhtaaksikirjoittamisessa voi tulla virheitä, jotka muuttavat haastateltavan sanoman sisältöä. Kaksi haastateltavista vastasi lähettämäni sähköpostiin luetuaan litteroidun tekstin. Heillä ei ollut lisättävää tai muutettavaa tekstiin.

Kuudes haastateltava ei ollut ottanut tablettia käyttöönsä. Tämä ilmeni silloin, kun lukuvuoden päätteeksi olin hakemassa laitetta takaisin. Haastateltava koki, että hän oli pärjännyt hyvin ilman tablettia. Hän ei ollut halunnut ottaa laitetta käyttöön, koska ei omassa työssään tällä hetkellä sitä tarvinnut. Osaltaan tähän vaikutti hänen mielestään se, että hänen koulunsa lähes kaikki liikuntapaikat ovat koululla tai välittömässä läheisyydessä. Hän pääsi kätevästi omalle työpisteelleen tietokoneen ääreen aina tauoilla.

7 LIKUNNANOPETTAJIEN KOKEMUKSIA TABLETIN KÄYTÖSTÄ

”Kyllä ton tabletin, kun hankkii, niin kyl siihen kannattaa mobiili, 3G-, 4G-yhteys ottaa. Eli semmonen kokemus ehkä, että Tabletista ei sinänsä mitään hyötyä oo, jos siinä ei 3G, mobiilinettä oo. Että pelkkä Wi-Fi-Tabletti toki onnistuu, jollain omalla puhelimella Wi-Fin jakaminen, mutta se ei taas oo ihan jokaiselle liikunnanopettajalle ihan itsestään selvyys, miten tämmönen tota Wi-Fi-yhteys jaetaan.” (mies 4)

Tässä luvussa esittelen tutkimuksen tulokset teemoittain. Tutkimuksen viitekehysten mukaiset teemat ovat tulosten otsakkeita, joiden alle on koottu kaikkien tutkimukseen osallistuneiden liikunnanopettajien kokemuksia. Esitän tulokset siinä järjestyksessä, missä teemat käytiin läpi haastatteluissa. Etenen aloittaen tabletin opetuskäytöstä, yhteydenpidosta oppilaisiin, opettajiin, koteihin sekä sidosryhmiin. Käsittelen tabletin ominaisuuksia sekä tablettia koulutyössä tulevaisuudessa. Lopuksi olen koonnut liikunnanopettajien kokemuksia tabletin vaikutuksesta työhyvinvointiin.

Tarkoituksena on saada opettajien mielipiteet ja omat käytännön toimet tabletin käytöstä mahdollisimman hyvin esille. Kirjoitan suoria lainauksia aineistosta. Ne on kirjoitettu kursivein ja kukin lainaus on merkitty vastaajan omalla koodilla.

7.1 Tabletti opetuksessa

Kaikki haastatellut olivat käyttäneet tablettia musiikin soittamiseen liikuntatunneilla. Tabletti koettiin käteväksi tavaksi säilyttää ja jakaa musiikkia äänentoistolaitteiden kautta. Haastateltavat olivat laatineet omia soittolistoja ja toistivat musiikkia myös internetin suoratoistopalveluiden kautta. Aspin ja Nitovuoren (2014) tekemän tutkimuksen mukaan kyselyyn vastanneet liikunnanopettajat olivat myös käyttäneet tablettia musiikin toistamiseen liikuntatunneilla.

”Olen käyttänyt paljon musiikkia sitä kautta, hankin itelleni Spotifyn. Sitä kautta oppilaat on ihan ite saaneet käydä valitsemassa musiikkia.. sit mitä ollaan kuunneltu perustunneilla, ja sit varsinkin ollut tosi hyödyllinen tanssin opetuksessa, siinä mä oon saanu tehtyä soittolistoja vähän tanssikerran mukaan sopivaa musiikkia, hakenut etukäteen, ollut ihan älyttömän hyödyllinen siinä.” (nainen 5)

”Sitten tiettyihin juttuihin mä oon hakenu youtubesta musiikkia avuksi.” (mies 23)

”Tablettia mä oon käyttänyt ehkä eniten musiikin soittamiseen. Musiikkiliikunnassa ja vanhojen tansseissa ja sitten ihan taustamusiikkina niinku vaikka kuntopiirissä, telinevoimistelussa ja vaikka tota kaupunkisodassa on pistetty vähän The Prodigya ja muuta tällästä teemaan sopivaa musiikkia.” (nainen 7)

”-ja on tämmösiä suora-stream palveluita . Niitä voi käyttää, niihin voi ladata soittolistoja ja saadaan aika ajankohtaista oppimateriaalia, oppilaita motivoivilla musiikkivalinnoilla, niin voidaan hyödyntää opetuksessa. Eikä niin, että ne kaikista vanhimmat biisit soi koulussa.” (mies 10)

Neljä liikunnanopettajaa oli videoinut oppilaiden liikuntasuorituksia oppitunnin aikana. Suorituksia oli katsottu yhdessä oppilaiden kanssa välittömästi suorituksen jälkeen. Erityisesti tanssin ja erilaisten koreografioiden harjoittelussa liikunnanopettajat olivat käyttäneet tabletin videokuvausta. Kuvauksen jälkeen tallenne katsottiin yhdessä. Aikaisemmissa tutkimuksissa sekä Tuhkala (2013), että Aspi ja Nitovuori (2014) toteavat suoritusten videoinnin ja välittömän näyttämisen olevan suosittua tabletin opetuskäyttöä. Molemmissa tutkimuksissa videointia on käytetty palautteen antamiseen oppilaille.

”Sitten me on myös kuvattu oppilaita, otettu videoo näistä tanssijutuista ja katottu sitten, siitä on ollut hyvä kattoo yhdessä suoraan miten koreografiat ja muut on mennyt. Sitten kun on esityksiä, kun on harjoiteltu koulun esityksiin, niin sit on kuvattu ja katottu sitä.” (nainen 5)

”Ja sit oon käyttänyt sitä myös tämmöseen videointiin. Varsinkin vanhojen tansseissa, niin tota oon kuvannut itelle sitä oppilaiden tanssia. Se on hyvä palaute sit jälkikäteen, kun voi sit kertoa, onko kuviot oikein ja sit kun yhdellä kertaa ei voi kattoo 20 eri oppilasta, niin voi sit tarkkailla jälkikäteen. Voiks jotain sitten auttaa seuraavalla tunnilla, palata askeliin. Se on ollut ihan hyvä.” (nainen 7)

Neljä tutkittavaa mainitsi erilaiset liikuntaan liittyvät miniohjelmat, aplikaatiot, appsit. Aina-kin joogaa, taichitää, thaiboxingia, parkouria, geokätköilyä, akrobatiaa, kuntopiiriä ja erilaisia

suunnistus- ja ulkoilutehtäviä oli kokeiltu tabletin miniohjelmilla. Tulostaulun pitäminen tabletilla on ollut käytössä kahdella opettajalla. Tutkimuksessa kävi ilmi, että moni opettaja olisi halunnut käyttää erilaisia ohjelmia, mutta ei ollut jostain syystä löytänyt sopivia. Ohjelmien maksullisuus voi olla syy siihen, että käyttöön sopivia ohjelmia ei ole löytynyt. Tähän ongelmaan sopiva ratkaisu olisi koulutus, sekä tiedon jakaminen esimerkiksi vertaisryhmissä.

”Sen mä näkisin, että: opetuskäyttö, niin se tulee sitä mukaa, kun appseja kehittyy ja niistä saa tietoa. Ja kun ne yleistyy, niin saa kollegoilta ja muista verkostoista tietoa, jolloin tavaltaan tulee kokeiltua sekä hyviä, että huonoja appseja. Mut sit myöskin valikoituu semmosten perusjuttujen tai toimintojen appsit sinne, joita hyödyntää.” (mies 10)

”Hyviä esimerkkejä aplikaatioista on esim semmonen videokuvausaplikaatio, mikä kuvaa eli viivekuvaus, elikkä se laitetaan semmoseen ständille kuvaamaan ja tota se näyttää reaaliaikaista kuvaa, mutta saat ite valita viiveen. Elikkä esim telinevoimistelussa volttipaikan vieressä, ni poika hyppää ja sit se kävelee rauhassa patjan viereen kattoo sinne screenille ja se näkee sen viiveen mukaan 3-4 sekunnin päästä, näkee sen oman hyppynsä siinä viiveellä. Se on ollut tosi hyvä aplikaatio.” (mies 4)

”Tosissaan mulla on siellä varmaan semmonen lähemmäs parikymmentä applikaatiota, joita, mitä käytän aika usein ja tää aplikaatioiden käyttäminen on mahdollistanut esim. valinnaisliikunnassa niin liikuntaohjelma on monipuolistunut ihan hirveesti-- Elikkä jos itellä ei oo periaatteessa ollut tota taito, tietotaitoa, esimerkiksi vetää jotain joogaa tai jotain akrobatiaa, niin iPadilla löysin näihinkin esimerkiksi aplikaatiot. Ja tänä vuonna tää iPadin käyttö on ollut enemmän semmosta opettajälähtöstä.” (mies 4)

”Liikuntapäiväkirjan pitämistä, vaikka tää Heja Heja!-aplikaatio. Et jos ois joku semmonen teema, joku vaikka kunnon kohotuskurssi tai joku muu tämmönen, niin siinä voitais sit hyödyntää sitä seurantaa ja tallentaa niitä omii suorituksia, et näkee sykkeet ja muut tota..miten on treenannut.” (nainen 7)

Kaikki viisi tutkimukseen osallistunutta liikunnanopettajaa oli käyttänyt tablettia tiedon etsimiseen. Eri liikuntalajien suoritustekniikoita tai pelien ja leikkien sääntöjä oli haettu tabletilla internetistä. Ulkoliikuntakaudella tablettia oli käytetty myös säätietojen seuraamiseen. Tuhka-

lan (2013) tutkimukseen osallistuneet olivat kaikki käyttäneet tablettia ammatillisen tiedon etsimiseen. Usea vastaaja oli myös jakanut omaa osaamistaan tabletin välityksellä. Tässä tutkimuksessa sosiaalisen median vertaisryhmät olivat suosittuja tiedon lähteitä.

”Tiedon etsimiseen Tabletti on ollut ihan ehdoton. Eli jos joskus on tarvinnut vaikka jotain sääntöjä kysellä tai sitten muuten etsiä tietoa, niin Tabletti on niinku aivan lyömätön.” (mies 4)

”Silleen vähän harmittaa, kun enemmänkin vois käyttää. Esimerkiksi tämmösessä tota niinku näyttää jotakin juttuja netistä tai suoritustekniikoita tai muita mut, vielä ei tos omassa salissa oo helpolla sitä saatavissa näkyville oppilaille isompana. Se ois mitä vois vielä miettiä enemmän.” (nainen 5)

”Telinevoimistelu ja hetkinen: kuluneella viikolla oltiin keilaamassa. Hain tota niin ihan oikeat keilauksen peruseriaatteet. Oppilaille, osa keilas ja osa oli koko ajan mun kans tallenteelta kattomassa, että mitä, että mikä on oikea keilausasento ja miten tota niin lähestyminen menee ja miten, mitä juttuja siihen tarvitaan.” (mies 23)

”Mitä mä väittäisin, varmaan tommonen puolet työajasta, niin ulkokaudet varsinkin epävakaisilla säillä, niin erilaiset sääpalvelut niin, niillä pystyy hyvinkin tarkkaan rytmittää työpäivää. Ja miettii, et mille tunneille tarvitaan vaihtoehtoisia suunnitelmia, koska sää on todennäköisesti semmonen, että se torppaa alkuperäisen suunnitelman.” (mies 10)

Suurimmaksi osaksi liikunnanopettajat olivat käyttäneet tablettia opettajalähtöisesti. Jonkin verran oppilaat ovat myös itse saaneet kuvata suorituksia videolle. Myös omilla kännyköillä oli kuvattu ja katsottu liikuntasuorituksia. Välillä oppilaat ovat myös soittaneet musiikkia tabletilla.

”Ja tota tänä vuonna tosissaan ollut enemmän semmosta opettajalähtöstä ja tota tavoite ois ens vuonna panostaa semmoseen oppilaslähtöiseen tabletin käyttöön, elikka, kun meilläkin koululla on nyt 6 iPad miniä, niin enemmän aktivoittaa oppilaita sitten myös iPadin käyttöön.” (mies 4)

”Silleen on ollut ihan päivittäisessä käytössä oikeastaan oppilaiden kanssa ja sitten on esimerkiksi vesijumppaa kun on pitänyt, niin sitten nämä, jotka ei oo pystynyt liikkumaan, niin ovat saaneet katella jotakin musiikkia, mitä ovat halunneet soittaa. Sitten niin olen ite ollut ohjaamassa ja oppilaat ovat saaneet valita sitten musiikkia, Vähän oon aktivoinut sit niitäkin, jotka ei oo pystynyt uimaan.” (nainen 5)

”--niil on pelit ja vehkeet niinku omat ne kännykät , ni niilläkin pystyy paljon niinku asioita tekemään ja ollaan tehtykin ja tota. Tämmösii kaikkii valokuvausjuttuja ja muuta, mitä pystyy käyttämään sit siinä tavallaan siinä tarkistamassa miten, kuka on ollut missäkin ja käyny missäkin.” (nainen 5)

”Mut sitte tietysti se on myöskin helppoa tekniikkaa oppilaille, et jos haluaa, että oppilaat ottaa mukaan, että he kuvaavat toistensa juttuja ja muuta ni. Se on myöskin yksi tapa motivoida, koska oppilaat on jo tämmönen niinku digimobiili ja muuta, diginatiiveja kun ne syntyä.” (mies 10)

7.2 Tabletti yhteydenpidossa oppilaisiin, koteihin ja opettajiin

Liikunnanopettajat olivat käyttäneet tablettia viestiessään oppilaille tulevista liikuntatunneista ja niiden sisällöstä. Kaikki viisi haastateltua oli käyttänyt tabletilla www-liittymää(Wilma) koulun tietohallintojärjestelmiin. Wilma on oppilaitoksen hallinto-ohjelmien www-liittymä, jota käytetään viestinnässä koulun ja oppilaan sekä huoltajien kanssa (wilma 2015).

”Mutta sitäkin enemmän sitten tuota yhteydenpitoa varten tää on ollut kyl HYVÄ!” (nainen 7)

”Mulla on tapana vähintään paria päivää aikaisemmin ilmoittaa, merkata tablettiin, vaikkapa Wilmaan oppilaalle, että mitä tehdään seuraavilla, seuraavalla oppitunnilla. Mikä on liikuntapaikka, minkälaisella varustuksella sinne mennään. Ja tuota, ku tabletti on aina saatavilla, niin silloin siitä on helppo ottaa infoa opettajakavereilta, oppilaiden vanhemmilta, eli se on, ihan oikeasti mä oon tyytyväinen, se on hyvä väline yhteydenpitoon.” (mies 23)

”Se on ihan hyvä tavallaan, niinku saa ajantasaisesti oppilaille eli itelläki on tosiaan sielt koulun nettisivujen kautta, etusivulta, niin pääsee suoraan, suoralla linkillä viikko-ohjelman kattomaan.” (nainen 5)

”Nopeesti vaan aamulla tsekkaa, kun juo aamukahvia, että onko poissaolijoita ja viestit vanhemmilta. Ja tarkistaa, onko kaikki oppilaat saanu jonku viestin, et jos on tullut tuntimuutoksia ja muita. Niin tosiaan, et on laittanut Wilma-viestiä koko ryhmälle, niin sielt voi sitten kattoo, kuka ei oo viestiä luku ja sit toimitaan sen mukaan, niinku. Ollu hyvä kyllä.” (nainen 7)

”Ja sitten on tosi helppo niinku laittaa sinne positiivisia merkintöjä ja negatiivisia merkintöjä tunnilta, kun se on tabletti heti saatavilla.” (mies 4)

”Joo, tabletti on mahdollistanut sen eli kun ollaan tuolla vähän reissussa ja ylipäätänsä liikuntasalissa ja se tabletti on vaikka siinä liikuntasalin reunalla, niin jos tulee välitön tarve saada vaikka oppilaan yhteystiedot Wilmasta, niin jos sattuu jotain, niin pitää saada vanhempien yhteystiedot, niin tabletin kautta se onnistuu ihan niinku parissa sekunnissa.” (mies 4)

Kaikki haastatellut olivat käyttäneet tablettia yhteydenpitoon koteihin. Usein viestejä on lähetetty oppilaille sekä huoltajille. Yleisimmin käytetty viestikanava tabletilla kotiin oli Wilma. Haastatellut käyttivät tablettia sähköpostien ja tekstiviestien lähettämiseen sekä soittivat äänipuheluita. Myös pikaviestiohjelmia, kuten WhatsApp, oli kokeiltu ja käytetty.

”Se ihan todellisuudessa helpottaa sitä liikunnanopettajan arkea. Ja tota, se oikeestaan rupee oleen aika lailla pakollinen varuste liikunnanopettajalla, ihan niinku tasapuolisuuden nimissä, kun liikunnanopettajat reissaa niin paljon, ei oo aina siellä koululla, niin tällöin heilläkin on niinku tasapuoliset mahdollisuudet niinku merkata niitä Wilma-merkintöjä, ja saada ne yhteystiedot helposti siitä tabletin kautta. (mies 4)

”--että yhteydenpito on ihan tutut kuviot. Sähköinen järjestelmä, niinku esim. Wilma. Sen kautta viestimistä. Sähköpostien lähettämistä. Et kyl se varmaan näissä yhteydenpidossa suurin(hyöty), ihan tuttu sieltä tietokoneen käytöstä on.” (mies 10)

” että tota, että kun vanhemmatkin tykkää nykyään enemmän olla sit sieltä niinku linjoja pitkin ja tietokoneen kautta yhteydessä, et niitä lappuja ei enää niin paljo kulje, mikä on sinänsä ihan hyvä , ettei tarvi miettiä onko onks ne sitten aitoja vai, vai ei,-naurua!” (nainen 5)

”Mut semmosia nopeita vastauksia, OK tai jotain semmosia nopeita vastauksia on tabletilla sitten erittäin helppo kirjottaa. Esimerkiksi vanhemmat on laittanut aamulla, että oppilas ei tule liikuntatunnille, kun on ollut kipeenä, niin siihen on helppo sitten vastata tabletilla OK.” (mies 4)

”Että nyt saatiin opettajan huoneesta tai luokkatilasta irrotettua laite. Koska sitä liikunnanopettajatkin ovat, kun liikutaan tonne liikuntapaikoille ja välillä taukoja vietetään kenttien reunalla tai jossain muualla siirtyessä toiseen paikkaan.” (mies 10)

”Muullakin kuin WhatsAppilla, mut se WhatsApp on itelle tuttu vaan, niin, mut se siis lisäis sitä turvallisuutta, niinku, koska kukaan ei tiedä, missä ne oppilaat menee, silloin kun ne lähtee sieltä koululta. Ja se 30 minsaaa, se matka siin välissä, et mitä siel sattuu, niin se on.” (nainen 7)

Wilman käyttäminen tabletilla oli liikunnanopettajien mukaan yleinen ja käytännöllinen tapa olla yhteydessä saman koulun muihin opettajiin, rehtoriin ja koulun muuhun henkilökuntaan. Osa haastatelluista koki, että tabletin avulla pysyi hyvin selvillä koulun tiedotusasioista. Koettiin, että viestimisen kynnykseni aleni ja otettiin useammin yhteyttä toisiin opettajiin.

7.3 Merkintöjen määrä ja viestinnän nopeus tabletilla

Haastateltavat kokivat, että päiväkirjamerkinnot ja viestien lukeminen ja lähettäminen oli nopeutunut tabletin käytön avulla. Liikunnanopettajat kokivat itse aktivoituneensa ja tabletin käyttö oli lisännyt heidän tekemiään merkintöjä ja muistiinpanoja. Haastateltavat kertoivat, että viestien lukeminen ja lähettäminen tabletilla oli helpompaa kuin aikaisemmin. Osa haastatelluista koki yhteistyön koulun ja kodin välillä lisääntyneen tabletin käytön myötä.

”No sitä, siihen mä käytän tätä päivittäin. Koska tää Wilma on meillä olemassa, niin tosiaan sieltä tarkistan aamulla viestit. Toi on näppärä, kun se on niin nopee, kun sen avaa ja toisin, kun oma mac, et se surruttaa.” (nainen 7)

”Mutta kätevä on kyllä siis, et kaipasinkin jotakin tollasta, että saisi niinku enemmän niinku aktiivisemmin oltua yhteydessä kotiin, koska olen aika laiska niinku istumaan sit kotona tietokoneella, --naurua! (nainen 5)

”Lähtökohtaisesti se on hirvittävän hieno laite. Pystyy merkkamaan heti tuntien päätyttyä poissaolot, positiivisia, negatiivisia merkintöjä. Monesti jos ei tämmöstä laitetta ois käytössä, niin ois todennäköisempää, että unohtaa asioita. Eli pystyy hektisesti käymään asioihin heti kiinni, ja merkkaa niin positiivista, kun negatiivistakin.” (mies 23)

”ja tota tabletti on helpottanut liikunnanopettajan arkea sinä mielessä, että kun ollaan reissussa, eli syksyisin ollaan paljon ulkona, keväisin ollaan ulkona, talvisin käydään vähän uimassa ja laskettelemassa ja näin pois päin niin, tabletilla oon onnistunut reaaliaikainen Wilma-merkintöjen laittaminen.” (mies 4)

”Kyllä se varmaan menee sillai, että kun saa sivun auki ja tota jonkulainen kontakti on, ni se sit on taas helpompi lähestyä seuraavalla kerralla myöskin toisin päin” (mies 23)

”Ja sitteen ne viestit myöskin, niinku vastaanottaa niitä viestejä nopeammin, kuin välttämättä ennen tätä konetta, niin en ees Wilmassa joka päivä ees oikeestaan käynyt. Sit muutaman päivän välein päivittelin sitä. Mut kyllä siellä nyt aktiivisemmin on tullu oltua, eli tää kodin ja koulun välinen yhteistyö ehkä helpottuu täs kohtaa.” (nainen 5)

”No mää olettasin, että keskimäärin tää vaikuttaa lisääktiivisuutta. Itse henkilökohtaisesti mulla on sellanen tyyli, että mä oon hirvittävän aktiivisesti yhteyksissä kotiin. Eli omalla kohdalla, ei mielestäni merkittävästi lisäännny, mutta väittäisin, että keskimäärin kyllä.” (mies 23)

Tabletin käyttäminen oli mahdollistanut liikuntasuoritusten kirjaamisen sähköiseen muotoon. Kaksi liikunnanopettajaa oli tehnyt oppilaiden arvioinnit sekä merkinnyt liikuntasuorituksia tabletilla.

” Ja tota, tää tabletti ja tää nimenomaan tää Wilman käyttö tabletilla on itelleni tänä vuonna mahdollistanut sen, että mulla ei ole ollut mitään paperia, paperia oikeestaan käytössä missään. ” (mies 4)

”Suoritusten kirjaaminen, tulokset, arvioinnit, arvioinnit kyllä tein itse asiassa tänä vuonna tabletilla, päättöarvosanat just ja jouluarvosanat laitoin sieltä. Ja tosiaan tota, tuloksia oon merkannut, varsinkin jotakin uintisuorituksia, ja muita. ” (nainen 7)

Liikunnanopettajat kaipasivat tablettiin sellaista ohjelmaa, johon olisi helppo merkitä muistiin oppilaiden urheilusuorituksia ja tuloksia.

”Mutta oishan tuo nyt silleen hieno, että pystyis vaikka sähköiseen, sähköisiin, johonkin kortteihin tekeen vaikka jotain kuntotestituloksia eli ei tarttis enää mitään pyörittää myöskään oppilaiden kanssa papereita. ” (mies 10)

”Tota Oon miettinyt sitä, et ois kauheen kätevää, et olis siellä tosiaan niinku, vaikka miettii näitä yleisurheilua ja tämmösiä, missä tulee paljon erilaisia suorituksia. Et sinne vois nopeesti näpyttää. Se kynä ja paperi on huono. Ne paperit menee aina hukkaan. Nyt se data pysyis siellä, se ois kauheen käytännöllinen. Niinku etenkin, kun olis semmoset hyvät sivustot, mihin vois aina lyödä ne nimet ja tulokset. ” (nainen 7)

Liikunnan opettamisessa olosuhteet muuttuvat. Sää voi muuttua yllättäen tai liikuntapaikkojen saatavuus voi vaihdella yllätyksellisesti. Liikuntatunnin suorituspaikka ja tunnin aihe voidaan joutua muuttamaan lyhyellä varoitusajalla. Tabletin käyttäjät kokivat, että tabletti antaa paremmat mahdollisuudet reagoida tähän muutokseen. Nopea viestintä oppilaille sujuvoittaa muutoksia ja vähentää epäselviä tilanteita.

”Kyllä nää niinku silloin nää kaikki niinku tässäkin tapauksessa tabletissa olevat vaikka sääappsit ni. Niitä pystyy hyödyntämään erittäin hyvin. Ja silloin kyllä jo pystyy reagoimaan siihenkin, että pystyy niinku tiedottamaan oppilaille. Että nyt on todennäköisesti tämmöstä tulossa, että tää on sitten suunnitelma B. ” (mies 10)

”Ja sit pystyy niitä nopeenkin aikataulun muutoksia tekemään paremmin, kuin sitten ennen. Ja sitten on myöskin siellä, tavallaan vanhemmilla on myöskin mahdollisuus nähdä se mitä liikuntaa on ja näin.” (nainen 5)

7.4 Tabletti yhteydenpidossa sidosryhmiin

Tablettia oli käytetty aktiivisesti erilaisten yhteystietojen etsimiseen ja liikuntatuntien suunnitteluun tarvittavien esivalmistelujen tekemiseen. Tabletilla oli katsottu liikuntapaikkojen varustilanteita ja toisten oppilaitosten liikuntasuunnitelmia.

”Ja tota tiedonetsintä. Kyllähän se niinku netti ja täs tapauksessa tällanen mobiili laite niin on ihan, täähän palvelee niinku keltaisina sivuina. Että kyl se tieto etsitään sieltä netistä.” (mies 10)

”Tiedon etsimisessä kyllä joo kanssa. Et miten tota, mil tavalla on niinku näitä siis yhteystietoja ja muita, jos jotain erikoisempaa koittaa tota järjestää, niin seurojen tietoja ja yhteystietoja ja muita on tota niinni ettinyt ja tosiaan se , se on helpompi niinku tavallaan tai tavallaan helpompi laittaa niinku aikoja mitkä ittelle käy, niin niinku kirjallisesti niin sit ne ainakin tulee heti kerralla kuntoon.” (nainen 5)

Kaikki haastatellut olivat hyödyntäneet tablettia tehdessään liikuntapaikkojen varauksia. Liikuntapaikkojen varaaminen tehtiin yleensä sähköpostin välityksellä.

”Oon varannut tosi paljon liikuntapaikkoja, etsinyt tietoa sitä kautta nimen omaan, että missä sijaitsee, ja yhteystietoja ja tehnyt varauksia sen avulla. Aika paljonkin käyttänyt sitä nytten, koska se on niin paljon kätevämpi, niin kuin sanoin, kuin tietokone, kun se kulkee mukana.” (nainen 7)

”Kyllä joo, niinku kerroin, niin Liikuntakeskukseen sähköpostin kautta paikkojen varaus. Ja tietenkin puhelinta käytetään edelleen, mutta niin, tää on hyvä ja nopea lähtökohta asioiden jouhevaan hoitamiseen.” (mies 23)

Liikunnanopettajat toivoivat, että liikuntapaikkojen varaukset näkyisivät internetissä. Osan haastatelluista toiveena oli varausten tekeminen järjestelmään suoraan internetin kautta. Silloin tuntien suunnittelu olisi helpompaa, kun muutokset varauksissa näkyisivät heti kaikille.

”Yks mitä mä tykkäisin, olis semmonen, et tota vaikka tää kaupungin liikuntakenttä, missä me pidetään liikuntatunnit. Et siellä ois oma se varauskalenteri tai tiedot. Ja kaikki opettajat näkis, et se on sinne laitettu, et meillä on pesisturnaus nyt tässä. Ja se on kaikilla opettajilla, eikä se oo nyherretty jollekin pikku lappuselle jonnekin jemmaan ja joka katoaa aina.” (nainen 7)

”Liikuntapaikkojen varaamiseen en oikeestaan oo yhtään käyttänyt vielä, koska tota tää on hyvin kunta- ja liikuntapaikkakohtainen, kuinka hyvin jotku sähköiset varausjärjestelmät on tehty.” (mies 10)

”-- et ainoo on se, et sitä mä oon käyttänyt paljon että, oon kattonut niinku viereisen koulun niitä tavallaan varausjuttuja tai miten niillä on käytössä liikuntapaikkoja.” (nainen 5)

Tabletin avulla tilattiin myös kuljetuksia ja pidettiin yhteyttä toisiin liikunnanopettajiin. Tabletin avulla viestittiin myös sosiaalisessa mediassa. Ammatillisen tiedon jakelu- ja etsimispaikkana oli mainittu facebook-yhteisö ”Jotain todella uutta liikunnanopetuksessa”. Siellä liikunnanopettajat voivat jakaa uusia ideoita liikunnanopetukseen. Sivustolla on esimerkiksi lukuisia videoleikkeitä erilaisista liikunnan opetustilanteista.

”Tota, jos tulee kyselyjä yhteistyökumppaneilta, vaikka tilausajokuljettajalta tai tarvii nopeesti tilata kyytiä, niin se niinku se nopeu saada se homma hoidettua on äärimmäisen paljon nopeempi, kun mitä se on ennen ollut.” (mies 4)

”Ja tietysti samalla tavalla muihin opettajiin ja vanhempiiin yhtä lailla kaikki tää viestintä toimii. Et kyl sitä mä käytän päivittäin.” (nainen 7)

”Kollegan oikeestaan jo mainitsinkin. Ehkä enemmän yhteydenotot esimieheen eli rehtoriin on lisääntynyt tabletin käytön myötä. Elikkä tota, nykyään tulee laitettua esimiehelle ihan niinku pienelläkin kynnyksellä tabletilla kysymyksiä ja viestejä. Tabletilla on myös li-

sääntynyt niinku viestien lähettely tota niinku kolleegoille kaupungin sisällä, elikkä oman kaupungin muihin liikunnanopettajiin.” (mies 4)

”Sitä Wilmaa kyllä käyttäny koneelta ja sitten toki niinku muiden liikunnanopettajien kans yhteydenpito, opettajien kans, muidenkin toki opettajien, jos on tarvinnut jonkun oppilaan asioita käsitellä, niin on voinut päivän lomassa tekemään.” (nainen 5)

”--mä katoin niitä facebookin vinkkejä tai siis sen Joelin niitä ideoita iPadin käytöstä. Jotain todella uutta liikunnanopetuksessa joo, mut sillä oli myös oma linkki sinne sivulle, missä on sen käyttökokemuksia niin, sieltä mä sen bongasin.” (nainen 7)

7.5 Kokemuksia tabletin ominaisuuksista

Tärkeimmäksi tabletin ominaisuudeksi liikunnanopettajat nostivat esiin tabletin paikasta riippumattoman internet-yhteyden. 3G-, 4G- tai cellular-tabletti varustetaan SIM-kortilla. 3G technology, third generation mobile communication technology on kolmannen sukupolven matkaviestintekniikka, jonka avulla voidaan siirtää nopeasti sekä puhetta että tietoa. 3G-tekniikalla voidaan muodostaa mobiili- eli liikkuva laajakaistayhteys. 4G-tekniikka on neljännen sukupolven tekniikka, joka on nopeampi ja mahdollistaa suurempien tietomäärien siirtämisen (Sanastokeskus, 2015 B.)

Älykortillinen tabletti toimii matkapuhelinverkossa. Tämä ominaisuus mahdollistaa tabletin käyttämisen internetin selaamiseen kaikkialla matkapuhelinverkon kuuluvuusalueella. Älykortilla varustetulla tabletilla voidaan soittaa äänipuheluita sekä lähettää ja vastaanottaa tekstiviestejä.

Kaikki liikunnanopettajat mainitsivat mobiiliuden olevan tabletin tärkein ominaisuus. Kolme haastateltavaa, joilla oli SIM-kortillinen tabletti käytössä, olivat siihen ominaisuuteen erittäin tyytyväisiä. Kaksi opettajaa, joiden tabletit olivat niin sanottuja wifi-malleja, kaipasivat SIM-kortillisuutta. Wi-Fi-merkintä osoittaa tuotteen olevan langattomia lähiverkkoja käsittelevien standardien mukainen. Wi-Fi-merkki osoittaa, että langaton lähiverkko on käytettävissä kyseisessä paikassa.

”Ihan tota liikunnanopettaja, joka harkitsee tabletin hankintaa, niin ehottomasti mobiilinetti pitää olla mukana. Vähintään 3G-yhteys, niin kaikki videoiden ja kuvien lataaminen ja uploadaaminen on sitten huomattavasti ripeämpää.” (mies 4)

”No tässä nyt on monta kertaa maininnut sen SIM-kortin. Et se niinku ois hyvä tosiaan olla. Et se niinku taas nopeuttais, helpottais sitä käyttöä. Tai se käyttö lisääntyis, jos mulla olis se. Et nythän se rajottuu siihen koulun Wi-Fi-verkkoon ja mahdollisten liikuntapaikkojen Wi-Fi-verkkoihin, mutta.” (nainen 7)

Kaikkien käytössä olleiden tablettien akun varauksen kesto koettiin riittäväksi. Haastatellut suhtautuivat varauksella tabletin ulkokäyttöön talvella. Tabletin lataaminen koettiin pääsääntöisesti helpoksi, mutta lisävarusteena olevan näppäimistön käyttöön yksi liikunnanopettaja oli tyytymätön.

”Tableteissahan akun kesto on niin hyvä, että sitä tablettia ei tarvi työpäivän jälkeen ladata, et se riittää, kun sen lataa pari kertaa viikossa, niin varmasti riittää.” (mies 4)

”Ihan akku silleen, kyllä sitä saa latailla, latailla aika paljon, mut kyl se niinku työpäivän yli on ihan hyvin kestänyt. Jja sitten aika paljon oon pitänyt kyl ihan piuhassa sitä, sit ku on siihen mahollisuus.” (nainen 5)

”Mä en oo ihan päässy ees perille miten sen näppiksen kans niinku joskus tuntuu, että sitä tarvii ladata jotenkin erikseen ja toisinaan taas tuntuu, että se pitkään niinku kestää, et mä en oo ihan täysin päässy siitä selville, että miten se menee, joskus se heittää sen koko näppiksenkin niinku täysin pois käytöstä ja sit se pitää jostain taas niinku bluetoothista käydä laittamassa.” (nainen 5)

Tabletin koko koettiin sopivaksi. Näyttöjen koko on ilmoitettu ruudun lävistäjän pituutena tuumissa. Ipad air on 9,7 tuumainen, Samsung galaxy note on 10,1 tuumainen ja Acer iconia W701 on 11,6 tuumainen. Samsung ja Ipad ovat noin puolen kilon painoisia ja Acer on näppäimistön kanssa hieman yli kilon painoinen.

”Tabletin paras ominaisuus on varmaan kumminkin tietysti se helppo mukana kuljetettavuus.” (mies 4)

”Tommonen kirja-book koko, se kulkee jouhevasti laukussa, repussa. Että, jos ois vähän isompi, niin ehkä se ois hankalampi, että mun mielestä tää kirjakoko on meille käytännössä hyvä.” (mies 23)

”Hyvän kokoinen ja tosiaan tota ihan kevyt kantaa. Tosin nyt, kun on nähnyt paljon niitä lättämpiä ja kaikkia semmosiakin, onhan ne vielä kivempia, semmosta hifistelyä, mutta tää on toiminut hyvin.” (nainen 7)

Tabletti koettiin käteväksi ja nopeaksi käytettävyydeltään. Eniten käytön harmia aiheuttivat huonosti toimivat Wi-Fi-verkot, jos tabletissa ei ollut SIM-korttia.

”Nopee se on, siit mä tykkään. Se on niinku hyvin vaivaton, etä mä inhoon semmosta, kun raksuttaa ja raksuttaa ja hakee. Ja toi menee kyl ninku välittömästi sinne, mihin mä haluankin sen menevän.” (nainen 7)

”Et se se netin toiminta on sitten vähän semmosta niinku vaihtelevaa: joskus toimii tosi hyvin, mut joskus ei. Sitten tuntuu ettei saa sitä spotifytakaan kunnolla niinku soimaan ja ne ei niinku aukee.” (nainen 5)

Tabletin käyttökoulutuksen vähäisyys oli suurin tekijä, joka vähensi tabletin jokapäiväistä käyttöä. Sopivia miniohjelmia ei aina löytynyt helposti.

”Et mitä tos nyt ois jos ois niinku tavallaan voinu vielä ehkä saada enemmän jotakin tämmöistä, niinku koulutusta, ihan siis silleen perus. Tavallaan ettei, ei tässä hirveesti perehdytetty tän laitteen käyttöön... Ettei ehkä saa niinku täyttä hyötyä irti tästä laitteesta, kun ei osaa kunnolla käyttää tätä.” (nainen 5)

”Saa hyödyntää, jos haluaa, mut tuntuu sille, että opettajat on kyllä vähän avuttomia ton kanssa. Et ei osaa, ei tiijä vielä, mitä sillä vois tehdä. Et pitäis olla konkreettisesti kunnan koulutuksia. On meillä ollukin jotain semmosii, mut ne on ihan niinku basicēja, et miten avaat

ja kirjaudut--naurua! Mut et oikeesti annettais sitä, että miten sä haet ja minkälaisia hyviä juttuja ja vinkkejä. Eri aineen opettajille olis omii. Ne ois kauheen käytännöllisiä.” (nainen 7)

Tabletin liitettävyyden esimerkiksi videoprojektoriin tai älytauluihin jakoi mielipiteitä. Osa ei tarvinnut mitään lisävarusteita ja yksi liikunnanopettaja oli mahdollistanut tabletin liittämisen liikuntasalin dataprojektoriin.

”Mut sitten erilaiset liitännät ja tota, että mun mielestä on hyvä, että tabletit tullaan saamaan vaikka tarvittaessa johonkin teeveeseen kiinni tai videotykkiin.” (mies 10)

”Jos mie jotain niinku haluan Tabletin kautta niinku näyttää...niin siihen tota laitteiston, rautalaitteiston säätämiseen ja asentamiseen ei saa mennä aikaa. Eli tästä johtuen mie tein esim. meidän liikuntasaliinkin semmosen systeemin, viime syksynä heti, kun rupesin käyttämään.” (mies 4)

Tabletin rikkoontumista pelättiin jonkin verran. Kaikki ovat käyttäneet jonkinlaista suojausta tabletissa.

”Tommonen suojaus siihen kannattaa hommata, nahkanenkin, niin sekin estää sitä hajomisherkkyttä.” (mies 4)

7.6 Tabletti koulutyössä tulevaisuudessa

Haastateltavat kokivat, että tietotekniikan ja tablettien käyttö tulee lisääntymään koulutyössä. Tableteissa nähtiin etuja, mutta myös haittoja ja pelkoja. Erityisesti oltiin huolissaan lasten ja nuorten ruutuajan lisääntymisestä.

”Tiettyjen oppilaitten kohdalla pikkusen huolestuttaa niin, että onko heillä riittävästi muuta elämää, kun ollaan vaan tabletissa, tietokoneessa, kännykässä kiinni. Niin, että niin, mutta ehkä se on marginaalinen, pienempi ryhmä.” (mies 23)

”Että ite enemmänkin oon huolestunut siitä , et kun lapset ja nuoret on niin paljon siinä koneella muutenkin, niin , että sit ollaan koulupäivä vielä, et kyl siin niinku jotakin jää jää vähän niinku puuttumaaan, et jos siirrytään, että ihan pois niinku kynästä ja vihosta ja paperista ja näin. Et ihan motorisia taitoja ja sitte niinku tavallaan sitä eletään niinku liikaa jossakin sellasessa maailmassa, mikä ei niinku oo tavallaan todellisuutta.” (nainen 5)

Sähköisten laitteiden aiheuttama säteily ja langattomien verkkojen terveysriskit huolestuttivat. Myös oppilaiden tasa-arvoinen kohtelu nousi esiin.

”Kaikki nää niinku vähän mietityttää nää säteilyasiat ja tota niin niin. Kaikki tämmönen, niinku hirveesti sähkölaitteiden ja langattomien verkkojen ympärillä tai tavallaan niinku ollaan ympäröity niillä. Ja sit nää niinku myös semmöset asiat, miten tää tasa-arvoisuus, koska kuitenkin nää tämmöset laitteet on aika kalliita” (nainen 5)

Haastateltavat kokivat, että on tärkeää säilyttää liikunta liikuntana. Tekniset välineet ja tabletti voivat antaa sopivasti annosteltuna virikkeitä ja vaihtelua.

”Ei pidä olla niin, että liikkuminen tapahtuu laitteiden ehdolla, vaan se niin kun, vaan se tuo oman pikku lisämausteen sinne. Näin mä sen nään.” (nainen 7)

”Luin Hesarista, että esimerkiksi Espoon koulussa, niin liikunnanopettajat käyttää tablettia. Ja mielestäni tarkkaan harkiten, niin tää on ihan järkevä vaihtoehto tulevaisuudessa. Kunhan mennään, tota, mieltii kokonaisuuden järkevästi, niin en näkis miksi sitä ei vois hyödyntää.” (mies 23)

”Mutta tota, oppilaat kyllä tykkää tietotekniikan käytöstä, mutta ei sitä tarvi liikaakaan tuputtaa.” (mies 4)

Tietoteknisten laitteiden asennuksiin ja ylläpitoon liittyvät työt koettiin ongelmana kouluissa. Ongelman ennakoitiin entisestään pahenevan. Haastateltavat arvioivat, että eletään murroskautta sähköisten laitteiden ja tablettien opetuskäytössä.

”Tietotekniikan käytössä on tietysti jonkun verran myös haittoja, että mitä enemmän tietotekniikkaa käytetään opetuksessa tai liikunnanopetuksessa, niin sen enemmän siihen menee myös opettajalla ja atk-vastaavilla aikaa siihen laitteiston huoltoon ja sen asentamiseen ja ylläpitoon.” (mies 4)

”Se on tietyllä tavalla vielä niin kokeiluasteella, että se ois kaikkien saavutettavissa, niin siihen menee vielä aikaa, koska siellä on tietynlaiset nää erilaiset tukirakenteet pilvipalveluineen tai sähköisine jotka työkaluineen tai muuta, mitä tarvitaan. Ne tarvii olla niiden mobiililaitteiden ympärillä, että niinku se täysmittaisesti voidaan hyödyntää opetuksessa.” (mies 10)

Tabletit ja uudet laitteet vaativat investointeja kouluilta. Laitteet myös vanhenevat nopeasti, jolloin niiden käyttöikä koulukäytössä voi jäädä lyhyeksi. Vanhojen laitteiden kierrätys ja siihen liittyvät ympäristöasiat nousivat esiin. Hankintoja vaikeuttaa kiire sekä tiedon puute siitä, mitä oikeasti halutaan. Nopean muutoksen tuoma epävarmuus huolestutti haastateltuja.

”Toki tommonen tabletti on rahallisesti aika iso panostus, et tommonen 6 tablettia, eihän sillä aktivoida vielä kumminkaan kokonaista luokkaa.” (mies 4)

”Ja sit kun nää on aika tämmöstä kertakäyttötavaraa, siis ei kestä kauheen kauaa. Se, että näitä laitteita tulee lisää ja lisää. Niiden kaikki hävitys ja ympäristöpuoli tässä niin mietityttää myöskin.” (nainen 5)

”Niin tulevaisuus, tota, kyllä tämä nyt tuntuu siltä, että tätä aika voimallisesti nyt täs niinku ajetaan, ajetaan tätä hommaa...ehkä vähän jopa nopeemmin, kun mitä sitten olisi niinku tämmönen yleinen valmiustila ja muu, että et en tiää: on hyviä puolia, mutta myöskin monii sellasia asioita, mistä en oo ihan täysin niinku vakuuttunut.” (nainen 5)

Tablettien rikkoontumista ja laitteiden väärinkäyttöä koulussa pidettiin uhkana. Myös laitteen joutuminen väärin käsiin aiheutti huolestumista.

”Noi saattaa hajota minä hetkenä hyvänsä, niinku se tippuu lattialle, niin jos sä oot koko sun tuntuu suunnitelman sen varaan tehnyt, niin eikä oo mitään muuta, niin etkä ole luova(naurua), niin sit ootkin tyhjän päällä.” (nainen 7)

”Haittapuolena vois tietysti pitää sitä, että myös sitä häiriökäyttäytymistä tulee jonkin verran.” (mies 4)

”Väärinkäyttö, mieltii, no niin ainahan näissä on riskinsä. Et niinku, jos joutuu myös väärin käsiin sitten toi koko laite, johon sä oot niinku ladannut kaiken maailman tiedot oppilaista ja muista.” (nainen 7)

Oppilaiden kiusaaminen sosiaalisessa mediassa nähtiin yhtenä uhkana. Koettiin, että opettajalla ei ole välttämättä valmiuksia edes huomata sitä. Opettajat halusivat ohjeita ja keinoja tällaisen kiusaamisen estämiseen.

”Siinä vähän niinku opettajan vaikuttamismahollisuudet, on niinku semmosii juttuja, mitä ei pysty hallitsemaan oikein kunnolla. Että siellä oppilaidenkin niinku SOME - maailmassa tapahtuu ja miten me pystytään niinku siinä pysymään mukana ja tota kaikki kiusaaminen, kaikki tämmönen.” (nainen 5)

7.7 Työhyvinvointi ja tabletti

Työhyvinvointiin liittyvät kokemukset olen koonnut haastattelujen toisten teemojen sisältä. Haastattelurungossa ei ollut omaa kohtaa aiheelle, vaan halusin etsiä aineistosta esiin tulevia työn sujuvuuteen ja työssä jaksamiseen liittyviä kokemuksia liikunnanopettajan arjesta.

Liikunnanopettajat kertoivat, että tabletin käyttäminen tarvittaessa, oli helpottanut arjen työtä. Poissaolojen ja muiden merkintöjen tekeminen esimerkiksi oppituntien välisellä ajalla koettiin tehokkaaksi ajan käytöksi. Haastatellut kokivat tekevänsä työnsä paremmin, kun he merkitsivät päiväkirjamerkinnot tabletin avulla. Ennen tabletin käyttöä merkinnät saatettiin tehdä työpäivän päätteeksi koulussa tai kotona omalla tietokoneella.

”--kun liikutaan tonne liikuntapaikoille ja välillä taukoja vietetään kenttien reunalla tai jossain muualla siirtyessä toiseen paikkaan. Niin tää ehkä tehostaa omaa ajankäyttöä ja oman työn suunnittelua. Joka varmasti tuo siinä mielessä työhyvinvointia, että ei tarvi alkaa laittaa työpäivän jälkeen tai niinku työpäivän jälkeen koululla tai sitten kotona.” (mies 10)

”Ja ei tarvi erikseen lähteä mitään että, kun se on, kulkee kätevästi mukana ja tuota niin. Se on aina saatavilla. Eli tää vuosiperiodi, mitä nyt ollut käytössä, niin mulla ei oo mitään negatiivista ainakaan tätä, on ihan ittestä kiinni, miten tätä osaa hyödyntää niin, mä oon oikein tyytyväinen.” (mies 23)

”Ja sit tavallaan ,tai niinku laitan oppilaiden suorituksia ja muita. Aina laitan niinku tunnin päätteeksi. Saa sitten koneellekin laitettua, että tota niin niin. Joo, kyl se on vähentänyt sitä kotona tehtävää hommaa. Ja tulee tehtyä huolellisemmin, siinä on monia asioita.” (nainen 5)

Haastateltavat totesivat, että tabletin käyttäminen on ajan hengen mukaista ja oppilaat pitävät sitä hyvänä asiana. Opettajat haluavat tuoda jotain uutta omaan työhönsä. Osa liikunnanopettajista käyttää omaa tablettia työssään ja toiset eivät koe tarvitsevänsä tablettia, vaikka sellaista tarjottaisiin.

” Koska paljon opettajat kaipaa kuitenkin uutta ja jotain erilaista siihen omaan opetukseen. Et se olis semmonen pieni lisämauste. Varsinkin, koska niinku oppilaat siit sit tykkää.” (nainen 7)

”Aluksi se oli koulun tabletti noin kuukauden verran ja huomasin heti tabletin hyödyt liikunnanopettajalle. Hommasin oman tabletin sitten kesäksi.” (mies 4)

Liikunnanopettajat mainitsivat kollegat, jotka eivät olleet innostuneita tabletin käyttöön ottamisesta. Haastateltavat toivoivat, että tutkimustiedon avulla ja opettajien kokemuksilla, sekä koulutuksella saataisiin myös vastahakoiset opettajat kokeilemaan tabletin käyttöä työssään.

”Ehkä just mietin sitä, miten tabletit saatas niinku Suomessa jokaiselle liikunnanopettajalle, niin kaikki tämmönen tutkimus, sitten tämmönen tiedon jako sosiaalisessa mediassa. Niin ne on hirveen tärkeitä.” (mies 4)

”Ja se on ihan mielenkiintoista sit, että saadaan vähän tutkimustietoa. Et sitä, koska on paljon niitä, jotka vastustaa myös näiden käyttöä. Mullakin oma kolleega ni, ei missään nimessä. Hän ei halunnut edes tätä ilmaista padia itselleen, koska ei halua käyttää niin.” (nainen 7)

8 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata liikunnanopettajien kokemuksia tabletista työvälineenä. Halusin lisätietoa siitä, helpottaako tabletin käyttö työtä vai aiheuttaako se lisäkuormitusta? Aihe on minulle henkilökohtainen. Olen käyttänyt tablettia omassa työssäni liikunnanopettajana kahden lukuvuoden ajan. Tutkimuksessa etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Onko tabletin käytöstä ollut apua liikunnan opetuksessa? Lisääkö ja nopeuttaako tabletin käyttö liikunnanopettajan tekemiä merkintöjä oppilaiden suorituksista ja tekemisistä? Mitkä tabletin ominaisuudet ovat tärkeitä liikunnanopettajan mielestä ja mikä on tabletin asema tulevaisuuden koulutyössä?

Laadullinen lähestymistapa aiheeseen ja teemahaastattelun käyttö tiedonkeruussa olivat mielestäni onnistuneita ratkaisuja tutkimuksen kannalta. Teoreettinen viitekehys muodostui luontevasti valituista teemoista ja työhyvinvoinnista. Haastattelujen avulla oli mahdollista muodostaa todenmukainen kuva tabletin käytöstä työssä. Liikunnanopettajat olivat puheliaita ja avoimia haastateltavia. Heiltä ei tarvinnut udella asioita, vaan kokemuksia tuli teemoista ja teemojen vierestä. Haastateltava haluaa antaa myönteisen kuvan itsestään haastattelussa. Tuloksena voi olla liian myönteinen kuvaus tabletista. Toisaalta liikunnanopettajat kertoivat avoimesti tabletin puutteista ja epäkohdista.

Tutkimustuloksia ei voi yleistää käytetyn menetelmän ja haastateltavien pienen lukumäärän vuoksi. Tulokset ovat samansuuntaisia aiemmin tehtyjen tutkimusten kanssa. Tämä lisää tutkimukseni uskottavuutta ja luotettavuutta. Olen käyttänyt ajanmukaisia lähteitä ja siten yrittänyt lisätä tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen kulun olen kuvannut yksityiskohtaisesti. Olen toiminut rehellisesti sekä tuonut oman asemani tutkijana lukijan tietoon. Tekemäni valinnat ja ratkaisut ovat perusteltuja. Nämä kaikki kertovat minun omasta mielenkiinnostani ja sitoutumisestani tutkittavaan aiheeseen.

Minulla oli etukäteen vahva esiymmärrys tabletin hyödyistä ja haitoista liikunnanopettajalle. Olen käyttänyt tablettia liikkuvassa työssäni kahden lukuvuoden ajan. Oman kokemukseni

mukaan olen parantanut työviihtyvyyttäni tabletin avulla. Tabletin käyttö on ollut omaa liikunnanopettajan työtäni sujuvoittava tekijä. Tabletti on ollut minulla nimenomaan apuvälineenä ja korvannut kiinteän työpisteen.

Liikunnanopetuksessa mallioppimisella on merkittävä rooli. Visuaalisesti suuntautunut oppija oppii katselemalla ja kuuloaistiin tukeutuva oppija käyttää paljon kuuloaistin tuomaa informaatiota harjoittelussa. Kinesteettinen oppija oppii kokeilemalla ja yrittämällä. (Jaakkola 2013). Kaikki haastateltavat olivat käyttäneet tablettia opetuksessa musiikin soittamiseen. Ongelmana tässä voi muodostua tekijänoikeudet ja niiden loukkaaminen. Koulussa voi tulla usein tekijänoikeuksiin liittyviä ongelmia esittämisen ja kopioinnin suhteen. Videointia ja videonäytteiden käyttämistä opetukseen ja motivointiin pidän luonnollisena tapana hyödyntää tablettia. Myös Aspin ja Nitovuoren (2014) tutkimuksessa käy ilmi liikunnanopettajien hyödyntäneen tabletin videokuvausta ja näyttöä. Usea opettaja koki ongelmaksi laitteen yhdistämisen videoprojektoriin. Yksi opettaja oli ratkaissut ongelman rakentamalla itse toimivan yhdistelmän sopivista tarvikkeista. Spotify ja youtube ovat esimerkkejä käytetyistä median toistopalveluista. Liikunnanopettajan oma innokkuus tabletin hyödyntämiseen opetuksessa on mielestäni merkittävä tekijä tässä kohtaa. Sopivien applikaatioiden löytäminen koettiin hankalaksi. Facebook-ryhmä ”Jotain todella uutta liikunnanopetuksessa” kokoaa sivuilleen myös vinkkejä toimivista applikaatioista. Tulostaulu ja viivetoisto olivat käytettyjä applikaatioita. Tiedon etsimisessä tabletti on koettu hyväksi. Haen itse usein lajitietoa ja tietoa tulevasta säästä tabletin avulla.

Yhteydenpito oli lisääntynyt ja nopeutunut tabletin avulla. Moni haastateltava koki, että kodin ja koulun välinen yhteistyö parani herkemmän viestinnän avulla. Opettajat kokivat saavansa turvaa päätöksilleen, kun kotiväen merkinnät ja viestit tulivat Wilman kautta, eikä esimerkiksi käsin kirjoitettuina epämääräisinä lappuina. Liikunnanopettajat kokivat lisänneensä viestintää rehtorin ja muiden opettajien kanssa, koska viestintä tapahtui työpäivän sisällä, eikä vain opetustuntien jälkeen. Tämä koettiin koulun arkea sujuvoittavana tekijänä ja vähensi mahdollista kitkaa opettajien välillä. Liikunnanopettajista yksi koki lisääntyneen viestinnän huoltajien kanssa aiheuttaneen ylimääräistä stressiä, koska viestintää oli liikaa.

Merkintöjen tekeminen, viestien lähettäminen ja vastaanottaminen koettiin tabletin myötä tärkeimmäksi työtä helpottavaksi asiaksi. Tämän saman johtopäätöksen olin tehnyt heti oman

tabletin käytön alussa. Oppilaat pitivät luonnollisena asiana, että liikunnanopettaja käytti tablettia nimenhuudossa ja päiväkirjana. Yhden opettajan sanoin ”Väärinymmärrysten määrä väheni, kun tarkistin kotiväen viestin Wilmasta”. Ongelmaksi koettiin sopivien ohjelmien löytäminen esimerkiksi liikuntatulosten sähköistä kirjaamista varten. Elmo4Schools on ohjelmisto, jolla tämän kaltaiset kirjaamiset onnistuvat (Elmospirit 2015).

Tablettia käytettiin ahkerasti tiedon etsimiseen ja liikuntapaikkojen varausten tekemiseen. Myös kuljetuksia oli sumplittu tabletin avulla. Yhteystietojen ja aukioloaikojen selvittämiseen tabletti oli käytännöllinen. Varauslistojen selaaminen internetin kautta auttoi liikunnanopettajia selviytymään esimerkiksi sään tai päällekkäisvarausten aiheuttamissa tilanteissa. Toisten koulujen ja opettajien internetissä julkaisemia lukujärjestyksiä oli helppo seurata. Muutamat liikunnanopettajat julkaisevat omat lukujärjestyksensä ja liikuntaohjelmansa internetissä. Tabletilla näiden päivittäminen onnistuu sujuvasti. Itse olen kaksi vuotta julkaissut kaikki liikuntaohjelmat blogissa. Kaikki päivitykset liikuntaohjelmiin teen tabletilla.

Mobiilius ja internetiin kytkettävyys olivat tutkimuksen mukaan tabletin tärkeimmät ominaisuudet. Tabletin SIM-kortillisuutta pidettiin yksimielisesti ehdottoman tärkeänä ominaisuutena. Tabletin kätevä koko ja nopea käynnistyminen olivat käyttäjien mielestä tärkeää. Tabletin akun varauksen kestoa pidettiin riittävänä. Suurimpana huolenaiheena pidettiin tabletin liitettävyyttä ja mahdollista laitteen rikkoontumista tai hukkaamista. Kaikilla käyttäjillä oli tablettissaan jonkinlainen suojakuori, jonka käyttöä myös suositeltiin.

Tabletin käytössä eniten ärsytti internetyhteyden katkeaminen tai puuttuminen. Ne haastateltavat, joilla ei ollut tablettissa SIM-korttia, olisivat sitä kipeästi tarvinneet. Kahdella käyttäjällä oli ongelmia lähiverkon toimivuuden kanssa.

Haastateltavat näkivät tabletilla vahvan roolin lähitulevaisuuden koulussa. Kaikki kuitenkin olivat sitä mieltä, että yhteinen linja tablettien käytöstä puuttui. Suomessa on ollut ja on parasta aikaa menossa kokeiluja, joiden avulla tabletin käyttöä koulutyössä harjoitellaan. Espoon kaupunki on päättänyt hankkia kaikille koululaisille omat tabletit, kun uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 2016 (Torvinen 2015). Vantaa oli jo aikaisemmin tehnyt vastaavan päätöksen.

Tabletin ja älypuhelinien runsaalla käytöllä nähtiin haittapuolia. Kaikki haastateltavat olivat huolissaan oppilaiden ruutuajan lisääntymisestä ja sähköttömän kanssakäynnin vähenemisestä. Mobiililaitteiden käytöllä pelättiin olevan terveyttä haittaavia ja liikuntaa vähentäviä vaikutuksia. Aikuisten ja opettajien esimerkkiä pidettiin tärkeänä. Omasta mielestäni esimerkiksi kännykkään uppoutunut ja välituntivalvontaa suorittava opettaja antaa viestin oppilaille käyttää laitetta milloin tämä itse haluaa.

Liikunnanopettajat kokivat tabletin parantavan omaa ajankäyttöä. Opettajat kokivat tekevänsä työn paremmin, kun esimerkiksi merkinnät oppilastietojärjestelmään laitettiin viivyttelämättä. Moni koki tabletin käytön tuoneen hyvän rutiinin viestinnän ja merkintöjen ajanmukaisuuteen. Haastateltavat kokivat myös olevansa itsenäisiä ja nykyajassa, kun tabletti oli apuna. Yhdellä opettajalla oli kokemus tabletin ylikäytöstä, johon hän oli reagoinut pienentämällä tabletin roolia opetuksessaan. Toinen käyttäjä koki tabletin lisännen hermostuneisuutta toisaalta toimimattoman internetyhteyden ja toisaalta liiaksi lisääntyneen viestinnän vuoksi. Moni pelkäsi laitteen hukkumista ja joutumista väriin käsiin.

Käyttökoulutusta kaivattiin kovasti. Moni uskoi useiden opettajien tablettikielteisyyden johtuvan osaamisen puutteesta. Tätä väitettä tukee myös Sirénin (2013) tutkimus. Laitteiden ylläpitoon ja huoltamiseen arvioitiin kuluvan yhä enemmän resursseja. Tabletin häiriökäytön tunnustettiin olevan jonkin asteinen ongelma kouluissa. Myös kiusaamisen laitteiden avulla pelättiin lisääntyvän. Tabletissa koettiin olevan paljon hyviä mahdollisuuksia, mutta haittoja uskottiin tulevan esimerkiksi oppilaiden tasavertaisen kohtelun kärsiessä. Tabletti koettiin erittäin hyväksi työhyvinvointia parantavaksi apuvälineeksi, kun sitä käyttää harkiten.

Opettaja pärjää työssään ilman tablettia. Tämän tutkimuksen kuudes kaavailtu haastateltava ei kokenut tarvitsevänsä tablettia työssään. Hän ei ollut tablettia vastaan, mutta ei ottanut tablettia käyttöön. Hän kertoi, että olisi voinut kokeilla sitä, mutta tällä kertaa ei tullut kokeiltua. Tabletin käyttöön pätee jokaisen opettajan käyttämä harkinta. Tablettia ei kannata väkisin ottaa kaikkeen mukaan. Vastuu jää tässä opettajalle, koska ei ole olemassa opettajan opasta tabletin käytölle.

Tämän tutkimuksen perusteella ja omien käyttökokemusteni perusteella liikunnanopettajalle hyvin soveltuvassa tabletissa on kymmenen tuuman näyttö, 4G-yhteys ja siihen kuuluva SIM-

kortti. Tabletissa on hyvä kamera ja videokuvaa voi tallentaa korkealaatuisena. Laite kantaa varustaa suojakuorella. Tällainen laite painaa noin puoli kiloa ja maksaa noin 300- 600 euroa.

Tutkimuksen aikana virisi ajatuksia mahdollisten jatkotutkimusten aiheista. Yhtenä aiheena voisi selvittää, miten jatkuvasti lisääntyvät tietotekniset välineet ja ”ruutuajan” kasvu vaikuttavat koulujen liikunnanopetukseen ja oppilaiden liikkumiseen. Lisäksi liikunnanopettajien saamaa tietotekniikan käytön koulutusta voisi tutkia. Myös sähkömagneettisten kenttien ja jatkuvan säteilyn piirissä olemisen vaikutus hermoston kehitykseen olisi mielenkiintoinen tutkimusaihe. Mielestäni tällä hetkellä Suomessa eletään liikaa yhden totuuden varassa. Älylaitteiden nopea haitallinen terveysvaikutus on kenties haluttu sivuuttaa digitalisaation hengessä.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Anttila, J. 2006. Työn mielekkyys ja mielettömyys. Työpoliittinen tutkimus.
- Eskola, J. 2001. 6-8?(Teema)haastattelututkimuksen toteuttamisesta. Teoksessa Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.). Helsinki: Tammi. 32-46.
- Haavisto, I. & Kiljunen, P. 2011. Mailman paras maa. EVAn kansallinen arvo- ja asennetutkimus. Helsinki: Unigrafia.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Härkönen, H. 2015. Muutoksen kynnyksellä. Telma 2/2015. 17-24.
- Imarinen, J. 2006. PITKÄÄ TYÖURAA! Ikääntyminen ja työelämän laatu Euroopan unionissa. Työterveyslaitos. Jyväskylä.
- Jaakkola, T. 2013. Liikuntataitojen oppiminen. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti (toim.) Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus, 162-184.
- Judén-Tupakka, S. 2007. Askelia fenomenologiseen analyysiin. Teoksessa Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Syrjäläinen, E., Eronen, A. & Värri, V-M. (toim.). Tampere: Tampereen yliopistopaino, 62-90.
- Julkunen, R. 2008. Uuden työn paradoksit. Keskusteluja 2000-luvun työprosess(e)ista. Tampere: Vastapaino
- Koroma, J., Hyrkkänen, U. & Rauramo, P. 2011. Mobiili työ. Työhyvinvointi liikkuvassa ja monipaikkaisessa tietotyössä. Tampere: Tammerprint.
- Maslow, A. H. 1954. Motivation and personality. New York: Harper.
- Miettinen, J. 2014. Voittaja on –Samsung. Kuluttaja 1/2014.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Helsinki: Opetushallitus.
- Pohjola, A. 2007. Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.). Helsinki: Tammi, 11-31.
- Rasila, M. & Pitkonen M. 2010. Motivaatio, työn ilo ja into. Helsinki: Kyriiri.

- Ruusuvuori, J & Tiittula, L. 2006. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, J & Tiittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 9-56.
- Siltala, J. 2004. Työelämän huonontumisen lyhyt historia. Muutokset hyvinvointivaltioiden ajasta globaaliin hyperkilpailuun. Helsinki: Otava.
- Suikka, J., Herva, H., Laakso, L. & Nupponen, H. 2004. Liikunnanopettajiksi vuosina 1993–2000 valmistuneiden työ- ja koulutustyytyväisyys sekä työnkuva 2–6 vuotta valmistumisen jälkeen.
- Syrjäjä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. 1.-2. painos. Helsinki: Kirjayhtymä, 124-125.
- Tieto- ja viestintäteknikka opetuskäytössä. Välineet, vaikuttavuus ja hyödyt, 2011. Helsinki. Opetushallitus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

SÄHKÖISET LÄHTEET

- Aspi, O. & Nitovuori, V-P. 2014. Tabletit liikunnanopetuksessa – mahdollisuudet ja käyttö motoristen taitojen oppimisessa. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu-tutkielma. Saatavilla www muodossa:
<http://herkules.oulu.fi/thesis/nbnfioulu-201405011343.pdf>
- Chu, D. 2015. Facebook valuation highlights S&P 500 power shift. CNBC. Saatavilla www muodossa: <http://www.cnbc.com/id/102782573>
- Digitoday 16.1.2015. Saatavilla www muodossa:
<http://www.digitoday.fi/bisnes/2015/01/16/apple-puristi-kehittajat-kouristaan--suoraan-vihollisen-luokse/2015588/66>
- Digitalisaatio keskisuurissa yrityksissä. 2014. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2014:14. Saatavilla www muodossa:
http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=3082174&name=DLE-24299.pdf&title=Julkaisuja%2014-2014
- Elmospirit. 2015. Saatavilla www muodossa: <http://www.elmospirit.fi/>
- Evli.fi. 2015. Saatavilla www muodossa: <http://www.evli.fi/sanasto/index.php/Sekularisaatio>
- Hallitusohjelma. 2015. Saatavilla www muodossa:

- [http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YH
DISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82](http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YH_DISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82)
- Hautamäki, A. (toim.). 2008. Muutoksen Suomi - Ihmiset muutoksen tekijöinä, instituutiot ihmisten tukijoina. Sitra. Saatavilla www muodossa:
<http://www.sitra.fi/julkaisut/maat/MuutoksenSuomi.pdf>
- IDC Worldwide Quarterly Tablet Tracker, 2015. Saatavilla www muodossa:
[http://www.businesswire.com/news/home/20150202005241/en/Worldwide-
Tablet-Shipment-Experience-Year-Over-Year-Drop-Fourth#.VTz34iHtmkr](http://www.businesswire.com/news/home/20150202005241/en/Worldwide-Tablet-Shipment-Experience-Year-Over-Year-Drop-Fourth#.VTz34iHtmkr)
- Ilmarinen, J. 2014. Työkykytalo. Saatavilla www muodossa: http://www.ttl.fi/fi/tyohyvinvointi/tykytoiminta/mita_on_tyokyky/Sivut/default.aspx
- Kinnunen, T. 2015. Puuhastelua oppimisen pinnassa. Turun Sanomat 19.6.2015. Saatavilla www muodossa:
<http://www.ts.fi/mielipiteet/kolumnit/783177/Puuhastelua+oppimisen+pinnassa>
- Kodintekniikkaindeksi. 2015. Saatavilla www muodossa:
[https://www.dropbox.com/s/p01c0llqkv7smuj/ETK_GfK-TILASTO_1-
3_2015.pdf?dl=0](https://www.dropbox.com/s/p01c0llqkv7smuj/ETK_GfK-TILASTO_1-3_2015.pdf?dl=0)
- Koskinen, P. 2014. Kauppalehti 21.4.2014. Saatavilla www muodossa:
[http://www.kauppalehti.fi/etusivu/nokian+microsoftkauppa+toteutuu+perjantain
a/201404672921](http://www.kauppalehti.fi/etusivu/nokian+microsoftkauppa+toteutuu+perjantaina/201404672921).
- Liikuntatieteiden laitoksen laatukäsikirja 2008. Saatavilla www muodossa:
https://www.jyu.fi/sport/laitokset/liikunta/laatukasikirjan_rakenne.
- Lukkari, E. 2014. Kauppalehti 5.5.2014.
[http://www.kauppalehti.fi/etusivu/ihalainen+tyoelaman+muutos+jatkuu+voimak
kaana/201405679735](http://www.kauppalehti.fi/etusivu/ihalainen+tyoelaman+muutos+jatkuu+voimakkaana/201405679735).
- Mot Kielitoimiston sanakirja. 2014.
https://flamma.helsinki.fi/portal/home/fh?_nfpb=true&_pageLabel=netmot
- Mäkelä, K., Hirvensalo, M., Palomäki, S., Herva, H. & Laakso, L. 2012. Liikunnanopettajaksi vuosina 1984 - 2004 valmistuneiden työtyytyväisyys. Liikunta & Tiede, 49 (1), 67-74. Viitattu 10.4.2013. Saatavilla www muodossa:
[http://lts.fi/julkaisut/liikuntajatiede/julkaisut/liikuntajatiede/2012/1/tutkimusartik
kelit](http://lts.fi/julkaisut/liikuntajatiede/julkaisut/liikuntajatiede/2012/1/tutkimusartikkelit)
- Natunen, T. 2013. Tablet-laitteiden käyttö opetuksessa ja niiden opetuskäytön tukeminen.

- Jyväskylän yliopisto. Tietotekniikan laitos. Pro gradu-tutkielma. Saatavilla
www muodossa:
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42209/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201309242344.pdf?sequence=1>
- Onnismaa, J. 2010. Opettajien työhyvinvointi. Katsaus opettajien työhyvinvointitutkimuksiin
2004-2009. Opetushallitus. Saatavilla www muodossa:
http://www.oph.fi/download/124603_Opettajien_tyohyvinvointi.pdf
- Paukku, T. 2015. Mooren laki jyllää yhä. Helsingin Sanomat. Saatavilla www muodossa:
<http://www.hs.fi/tiede/a1409801248990>
- Ramboll Management. 2006. E-learning Nordic 2006: Impact of ICT on education.
http://www.oph.fi/download/47371_eLearning_Nordic.pdf
- Riitaaja, A-L. 2015. Saatavilla www muodossa: http://www.oph.fi/download/139608_MaasuMita_globalisaatiolla_tarkoitetaan.pdf
- Sanastokeskus TSK ry. 2015 A. Tietotekniikan termitalkoot. Saatavilla
www-muodossa: <http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&qfind=tabletti>
- Sanastokeskus TSK ry. 2015 B. Tietotekniikan termitalkoot, Saatavilla www muodossa:
<http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&qfind=bluetooth>
- Sanastokeskus TSK ry. 2015 C. Tietotekniikan termitalkoot. Saatavilla
www-muodossa: <http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&qfind=4G>
- Sirén, T. 2013. Kansankynttilästä kansanlediksi. Tieto- ja viestintäteknikan opetusikäyttö
Keski-Pohjanmaan peruskouluissa koulun johtajien näkökulmasta. Oulun yli-
opisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. saatavilla www
muodossa: <http://herkules.oulu.fi/thesis/nbnfioulu-201306051478.pdf>
- Statista. 2015. Saatavilla www muodossa: <http://www.statista.com/statistics/272070/global-tablet-shipments-by-quarter/>
- Talouselämä. 2012. Gates tarjoaa erikoisen syyn Microsoftin ensimmäisen tabletin floppaa-
miselle - laite tuli markkinoille liian aikaisin. Saatavilla www muodossa:
[http://www.talouselama.fi/uutiset/gates+tarjoaa+erikoisen+syyn+microsoftin+e
nsimmai-
sen+tablet+floppaamiselle++laite+tuli+markkinoille+liian+aikaisin/a2136428](http://www.talouselama.fi/uutiset/gates+tarjoaa+erikoisen+syyn+microsoftin+ensimmai-
sen+tablet+floppaamiselle++laite+tuli+markkinoille+liian+aikaisin/a2136428)
- Tekniikka & Talous. 2014. Saatavilla www muodossa:
[http://www.tekniikkatalous.fi/ict/tablettimyyni+ylitti+odotukset+suomessa+nda
sh+kova+hinnanlasku+apuna/a964760](http://www.tekniikkatalous.fi/ict/tablettimyyni+ylitti+odotukset+suomessa+nda
sh+kova+hinnanlasku+apuna/a964760)

Tekniikka & Talous. 2015. Saatavilla www muodossa:

<http://www.tekniikkatalous.fi/arkisto/2014-10-19/Ensimm%C3%A4inen-tabletti-valmistui-vuonna-1992---oli-aikaansa-edell%C3%A4-15-vuotta-3256429.html>

Tilastokeskus 2013. Kansantalouden tuottavuuskehitys 1976–2012.

Tilastokeskus. 2014. Internetin käytön yleiset muutokset. Saatavilla www muodossa:

http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_kat_001_fi.html

Tilastokeskus. 2015 A. Ostokset ja tilaukset verkon kautta 2014. Saatavilla www muodossa:

https://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tau_028_fi.html

Tilastokeskus 2015 B. Kannettavien laitteiden käyttö langattomaan internet-yhteyteen kodin tai työpaikan ulkopuolella 2014. Saatavilla www muodossa:

https://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tau_009_fi.html

Torvinen, P. 2015. Espoo ostaa kaikille koululaisille tabletit – 12 000 laitetta vuosittain, hinta kuusi miljoonaa. Helsingin sanomat 7.4.2015. Saatavilla www muodossa:

<http://www.hs.fi/kaupunki/a1305944521204>

Tuhkala, A. 2013. Tabletit opetuskäytössä – Opettajien kokemuksia mobiluck-

hankkeesta. Jyväskylän yliopisto. Tietotekniikan laitos. Pro gradu-tutkielma.

Saatavilla www muodossa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42893/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201401301167.pdf?seq>

Tuottavuustutkimukset [verkkójulkaisu]. 2013. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 25.1.2015.

Saatavilla www-muodossa: <http://www.stat.fi/til/ttut/>

Työsuojelusanasto. 2015. Työhyvinvointi. Saatavilla www muodossa:

<http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&qfind=ty%C3%B6hyvinvointi>

Pyykkönen, T. & Pajunen, A. 2012. Toimihenkilöiden määrä kaksinkertaistunut 40 vuodessa.

Helsinki: Tilastokeskus. Saatavilla www muodossa:

http://www.stat.fi/tup/vl2010/art_2012-09-11_001.html

Kyyrä, J. 2015. Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne 2014. Viljelijöiden lukumäärä 2014.

Saatavilla www muodossa: <http://www.maataloustilastot.fi/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne>

Wilma 2015. Saatavilla www-muodossa: <http://www.starsoft.fi/public/?q=fi/node/7937>

LIITTEET

Liite 1

TEEMAHAASTATTELUN KYSYMYSRUNKO

1. TAUSTATIEDOT

NIMI:

IKÄ:

OPETUSKOKEMUS VUOSINA:

2. TABLETTI OPETUKSESSA

Kerro miten olet käyttänyt tablettia opetuksessa.

Kuinka usein? Videointi? Videoiden tai tekniikoiden katsominen? Musiikin soittaminen? Tu-
lostaulun pitäminen? Taktiikkataulu? Tiedon etsiminen?

3. TABLETTI YHTEYDENPIDOSSA OPPILAIISIIN, OPETTAJIIN JA KOTEIHIN

Kerro miten olet käyttänyt tablettia yhteydenpidossa oppilaisiin, opettajiin, koteihin

Wilma-viestit? soittaminen? viestittäminen?

Oppilaiden suoritusten kirjaaminen? Tulokset? Arvioinnit?

4. TABLETTI YHTEYDENPIDOSSA SIDOSRYHMIIN

Kerro miten olet käyttänyt tablettia yhteydenpitoon muualle, esimerkiksi liikuntapaikkojen
varaamisessa, tiedon etsimisessä.

5. KOKEMUKSIA TABLETTIN OMINAISUUKSISTA

Kerro kokemuksia tabletin ominaisuuksista, käyttökokemuksista

Mielestäsi hyviä ja huonoja ominaisuuksia? Käytön vaikeus/helppous? Koko? Paino? Akun
kesto? Näytön Ominaisuudet? Hitaus/nopeus? Näppäimistö? Lataaminen? Päivittäminen?
Ohjelmat/aplikaatiot?

Mikä voisi olla paremmin? Mikä ilostutti? Mikä ärsytti?

6. TABLETTI KOULUTYÖSSÄ TULEVAISUUDESSA

Kerro onko mielestäsi tabletti tai tietotekniikan lisääntyminen koulutyön tulevaisuutta.

Pohdi tietotekniikan käytön lisääntymisen hyötyjä ja haittoja.

7. YHTEENVETO

Jäikö jotakin sanomatta?

Palautetta haastattelijalle